

Ròmri

Mbede ká Pol d̄aa h̄a nzoḅ mbika lawri ká Ròm

Bay ká se tul feri ká d̄o ðil mbede ni key

Pol d̄aa mbede key na h̄a nzoḅ mbika lawri ká ðil ηγερεπο luye ká Ròm. Ka d̄aa ha ri ðay haṅa ri láake 'Bay Kere ká'a ka-káake ðáy kòm ká'a waa ðay v̄aa kóko ri.

Titire δεκρε ε, Pol ðaa ðay ká d̄i mii, nzoḅri ká i ða Ziḅ, ðáy ðari ká i ða Ziḅ ya na, i ða nzoḅ feyaari riw bele. Rḅbay, faa ká ðay haṅa ηγερεωυρου náake ðay ká tul-ri ðáy faa d̄aa bol kusol na tiya. Roo ε, ηγερεωυρου na d̄aa law kere, a naa ðay ká tul nzoḅri ká i d̄aa law-ri ḅo tul Zezu. Feke ku na d̄aa h̄a nzoḅri vi ða nzoḅ fieri. 'Báy faa Tem Law Pie ká i d̄òke na d̄aa h̄a nzoḅri k̄awke δεκεκε ndaw, í ḅáke nzoḅ háw yum ká tul feyaa ndaw pi. A ðari Ziḅri ká i tuḅ Krisi ηgereḅ na h̄oy kara, i maa ví ða nzoḅ fieri ndaw, roo ε, d̄o nun haṅa ri suo k̄er ðay ðari, í d̄aa lawri ḅo tul Zezu na ndaw rḅ!

Ndeke d̄i siḅike na, Pol fere ri fe ká maa ðáy simseḅ nzoḅ mbika lawri: simseḅ ká sakra k̄i ndaw, ká pol nzoḅ rewpuori ndaw, rḅo ziḅ nzoḅri riw bele ndaw pi. Bay ká siḅ tul ðayri ká zad̄ ni key na ða hí ηγερεωυρου ndaw, b̄aw k̄y-ori ndaw pi. ḅrḅ ḅie ðay ká ðil mbede key na ða soko ká Pol k̄i s̄uo-ε hii h̄a nzoḅ mbika law haṅeri ká Ròm; rḅbay, ka d̄aa riḅ d̄ika ḅo tul ηγερεωυρου.

Máa ðayri ká d̄o ðil-e

Nzoḅri riw bele se síe z̄iḅ pam: 1.1–3.20

D̄aa law ḅo tul Zezu Krisi ða faa z̄iḅ pam: 3.21–4.25

Ví ða nzoḅ fieri ká ðil Krisi: 5–8

Fe ká ηγερεωυρου leke ðay tul led̄ Izarayεlri: 9–11

Nzaa òoko ká se tul simseḏ nzoḅ mbika lawri: 12–15
Waa ðay varu Pol ðáy soko ðeri: 16

Soko ká Pol hii ha ri

¹ Bi Pol ká mì ða koy peḏ Zezu *Krisi, mì ḏaa mbeḏe key na ha ri. Bi na, Ŋgerewuru ḏi mì ha mì ða nzoḅ ndáy nzaapeḏ ðe, a náa mì ḏo ðoḏ ðay haṅa mì ka-káa Bay Kere ðe. ² Ba Bay Kereke ká'a waa piḏḏ lew hoy ḏo ðil mbeḏe ðe ðáy faa nzoḅ yaṅa ðayri saa nzi-ε. ³ Bayke ku na ka ðaa se tul Vi-e, Ŋgerembay naari Zezu Krisi. Munu ká Vi-e ví ya sùo ziṅ nzoḅ na, i mboṅ ni ká saw kaṅi Mbay *David. ⁴ Roo ε, ðáy faa Tem Law Pie ká taṅ kaḏaṅ na, Ŋgerewuru ḏaa ni kaw ða Vi-e ðáy hurusuo luye, ðáy nam ká'a tṅake ni saa sakra nzoḅ huḏeri. ⁵ ðáy faa ðe Zezu na, Ŋgerewuru ḏáake law kere ziṅ mì ha mì ðáke nzoḅ ndáy nzaapeḏ, mí ka-káa Bay Kere ha saw nzoḅri ðoḏ ðoḏ riw bele ðay haṅa ri ḏaa law-ri ðo tul Zezu í ḏáake vu mbom ðo tul-e ha ni ka ḏo ða fe riṅ ḏika ðe. ⁶ Baari kara ì ḏo sakra nzoḅ niri key ndaw, baari ká Ròm ká Ŋgerewuru ḏi ri ha ri ða taa Zezu Krisi na. ⁷ Be ze, baari nzoḅ mbika lawri riw bele ká ì kaw Ròm, ká Ŋgerewuru ko ri ða nzoḅ nun-ε, a ḏí ri ha ri ḏo ðoḏ ða taa ðe na, mì ḏaa mbeḏe ni key ha ri. Ndaḏ ðay haṅa law huoke ðáy ḏεkεεε Bãa naari Ŋgerewuru ðáy Ŋgerembay Zezu Krisi ka sáḏ ziṅ ri.

Pol ḏaa kɔn kóko nzoḅ mbika lawri ká Ròm

⁸ Pola ḏεkre ε, mì ḏaa taambol ha Ŋgerewuru ði ðáy faa Zezu *Krisi ðay tul-ri riw bele, ðay ji ε, zaḏri riw bele ká tusiri key na, i lo soro ðay mbika law baari ká ḏi. ⁹ Bi na, mì ḏaa nzaa ðay kere ðaṅguo kpaḏara ðay tul-ri. Ŋgerewuru ká mì ḏaa peḏ ha ni ðáy ðil law-i riw bele, a mí ka-káa Bay Kere Vi-e na, ka ða nzoḅ ðay nasi ði. ¹⁰ Ká ðil nzaa ðay kere ðiri ðaṅguo na, mì koḏ ni ðay haṅa ðo,

zadka dfo báy faa law hiiya be le, ka pónj faa ha mi bo, be ni key na mi se mí vaa ko ri ro. ¹¹ Tusueke le, kon kóko ri d'áa mi ngii bamba, bay haña mi ha ri fe ini ká Tem Law Pie ha mi na, ha ri ngónke ká bil mbika law. ¹² Ba be nu ku hoy ya, roo le, bay haña naari riw bele na, náa sóri kị: bi na, mi zín hurusuo báy faa mbika law baari, a baari kara i zín hurusuo báy faa mbika law bi.

¹³ Yu-iri, mi hii bay haña ri ko, mi waa faa bal ngii bamba bay séke luo-ri, roo le, kpuru tji timbede key kara, fe kàka mi báy. Peɔ káa Bay Kere ká mi kaa na, mi hii bay haña lereke ka dfo di ká sakra baari munu ká saw nzob hawri d'oke. ¹⁴ I ko, ba peɔ ká dfo bay tul-i bay haña mi se luo nzobri riw bele: nzob fe kókori báy nzobri ká i ko fe ya ndaw, nzob fe kókko luyeri báy nzobri ká i ko fe ya tuk tuk ndaw pi. ¹⁵ Sawke mini ze, kon séke luo-ri bay vaa ka-káa Bay Kere ha ri ká Róm na kara d'áa mi lok lok. ¹⁶ Tusueke le, káa Bay Kere ká mi kaa na, sahoj ndji mini kara se mi ká di ya, bay ji le, ba hurusuo ngerewuru ká bay yaanake nzobri riw bele ká i d'aa law-ri bo tul Zezu. Pola d'ekre le, dfo bay tul Zibri, roo bay tul nzobri ká i ba Ziɔ ya na báy. ¹⁷ Bay Kere key na kie faa ká ngerewuru naa bay ká tul nzob ha ni dfo báy zadde nzedem ká nun-e. Ba fe ká dfo báy faa d'áa law bo tul Zezu Krisi kị hoy, munu ká i d'aa bayke dfo bil mbede ngerewuru mii: «Nzob ká dfo báy zadde nzedem ká nun ngerewuru báy faa law-e ká'a d'aa bo tul-e na, a káw báy kumnun*.»

Bay ká mgba tul nzobri

¹⁸ Tusueke le, ngerewuru kie here be ká uru saa nulue a dfo tul feyari báy fe kaayari riw bele ká nzobri d'aa na, bay ji le, bay fe d'áa kaaya bari ku na ze i híyenje faa tuuka tusue bay na. ¹⁹ Here ngerewuru dfo tul-ri, bay ji

* 1:17 1.17 Abakuk 2.4.

18, faa ká maa hanja ri tũuke ni na ðo ta-tan. ƷƷEREWURU
 k̄i s̄uo-ε k̄iε ri faake. ²⁰ Ba ð̄iε lew ká'a ðaa tusiri na, ze
 nzoɓ k̄o ni ɓáy nun ya h̄oy kara, fer̄i ká'a ðaa na k̄iε ni
 ta-tan: k̄iε h̄urusuo-ε ká ðo ɓanɗuɔ, r̄oɔ a k̄iε ɓa ɓe k̄i
 huɔ-ε h̄oy ze ka ɓa ƷƷEREWURU. ʼBe ze, nzoɓri ká i k̄o fer̄i
 ká'a ðaa na k̄o r̄oɔ, í tuu ni ya 18, faa yám s̄uo-ri tiya. ²¹ Ze
 i tuu na ƷƷEREWURU tuu h̄oy kara, i ðaa mbay ɓo tul-e ya
 ndaw, a taambɔl ká ɓa fe ðáa h̄a ni na h̄oy kara, i ðaa ya
 ndaw. Mbii bay ɓáa ɓari na vi ɓa fe ká ḡor h̄oy, a nun
 nzem ká tiya na, ðaa h̄a law-ri ðo tiɗi. ²² I ði s̄uo-ri ɓa
 nzoɓ nun nzemri, a roo 18, i ɓa k̄òk̄ori. ²³ Riɗ ðika ká
 ndaɗ bay ðáa ɓo tul ƷƷEREWURU Nzoɓ Hu-Huɗ Ya na, i
 p̄oɗ a í ðaa ɓo tul fer̄i ká i ðaa r̄i fer̄i ká ti ðoko ɓanɗuɔ
 ya: nduyri, mase nayri ká ɓal-ri niɗ niɗ, mase fer̄i ká i
 koro siri ɓáy nzaa law-ri kara ndaw pi. ²⁴ Sawke mini ze,
 ƷƷEREWURU náake nduo-ε ká tul-ri ha ri ðaa fe Ʒmri munu
 ká k̄onke ðo ɓil law-ri, í ðáake fe ðáa sahoi ká sakra k̄i.
²⁵ Tusue bay ká se tul ƷƷEREWURU na, i p̄oɗ í suo ɓáy bay
 baylu. I kod fer̄i ká ƷƷEREWURU ðaa í ðaa peɗ ha ri, a
 í p̄oɗ Nzoɓ ʼDáa Fer̄i Riw Bele, ɓe ká ndaɗ bay písi ni
 ɓanɗuɔ na. Amem! ²⁶ Sawke mini ze, ƷƷEREWURU náake
 nduo-ε ká tul-ri ha ri ðaa fe ðáa sahoi ká k̄onke ðaa
 ri na: máy ɓari ðaa fe ká ðo nun ðáa ya. I p̄oɗ naaɗa
 ziɗ waa ɓari, a í f̄eε í naa ziɗ k̄i. ²⁷ Warari kara i ðaa
 faa mbiw munu ndaw. K̄on naaɗa ziɗ k̄i ze mɓa law-ri
 ɗgirivbil ha ri p̄oɗ naaɗa ziɗ máy ɓari. ʼBari na, i ðaa fe
 ðáa sahoi ká sakra k̄i, a í z̄iɗke fe tundo ká maa ɓáy fe
 ðáa kaaya ɓari na. ²⁸ Faa tuuka ƷƷEREWURU ká i k̄o ɓa fe
 ya na, ðaa h̄a ƷƷEREWURU naa nduo-ε ká tul-ri ha ri ðaa fe
 ðáa ɓala, a í ðaa fe ká maa bay ðáa ya. ²⁹ Fe kaayari ɓáy
 fe ðáa gaɗri ɓoɗ ɓoɗ riw bele na mbaa law-ri: taka k̄on
 fe ndaw, law mɓoɔo ndaw, k̄óko nun fe ndaw, ika huɗ
 ndaw, ðáa r̄oɗi ndaw, ðáa law ndaw, taka mɓáy bap̄iɗi

ndaw, rɔɔ ranja ki ndaw. ³⁰ I ba nzoɓ ɓáa ɓay kaaya se tul nzoɓ ndaw, nzoɓ tul ngani ɲɛɛwuru ndaw, nzoɓ ngákla ɓayri ndaw, nzoɓ siika sùo-ri ndaw, nzoɓ ndáka giriri ndaw, nzoɓ nzaa ɓayri ndaw, rɔɔ, í ba nzoɓ tíi fe ká tul nzoɓ mbóɲri ri kara ndaw pi. ³¹ I ba nzoɓri ká i ɗo taɲ nun nɛm ndaw, nzoɓ ɓay mɓba mbii yari ndaw, rɔɔ í ba nzoɓ law ngɔɲɔri ɓáy nzoɓ kóko nun síe nzoɓ yari ndaw pi. ³² Nzoɓkeri ku na, i ko faa ká ɲɛɛwuru a kúnke sal ɓay ká tul fe niri key na ta-taɲ: nzoɓri ká i ɗaa fe mini na, i maa ɓay zín huɗ. Ze munu hɔy kara, i ɗaa nun-ri ɓa pola pola. Rɔɓay, zadka i ko nzoɓ k̄iri ɗo ɗáa fe niri na key ɛ, i hii ɓayke zɪɲ ri ndaw.

2

Kúy sal ɓay ɲɛɛwuru ɗo ɓáy zadɛ

¹ Bo ká mù ɗaa ɓay ɓo tul k̄y-ɔri na waa, mù ɓa ve ɛ? Zadka mù ɗaa ɓay ɓo tul k̄y-ɔri, rɔɔ mú ɗaa feke faa mb̄iw munu ká ɓari na ndaw ɛ, ɓo k̄i sùo-ɔ ze mù ɗaa ɓay ɓo tul-a zu. Ká pol ɲɛɛwuru na faa yám sùo-ɔ tiya. ² Náa kóri ndaw mii, ɲɛɛwuru ká ɗaa ɓay ɓo tul nzoɓ fe ɗáa munuri ku na, ka ɗaa ɓáy zadɛ. ³ Bo ká mù ɗaa ɓay ɓo tul nzoɓ fe ɗáa munuri, rɔɔ mú ȳi mú ɗaa faa mb̄iw munu ká ɓari ndaw na waa, mù ko ku ɛ, ɓay ɲɛɛwuru ti mgbaka tul-a ya zu ɛ? ⁴ Mase mù ker mú ɓaa mii, fe ɗáa ɓo key na ɲɛɛwuru a ndáke buma zɪɲ mù k̄i hɔy ɓay tul law kere ɓe na ɛ woo? Bawda law kere ɓe, ɓáy íki law ɓe, ɓáy law-ɛ ká faa ni ɓa vaa ya na waa, mù ko ɓa fe ká nun-a ya k̄i hɔy ɛ? Law kere ɲɛɛwuru ká'a ɗaa ha mù ȳi mú suo k̄er ɓay ɓo na waa, mù ko munu ya hɔy ɛ woo? ⁵ ɓáy faa law ngɔɲɔ ɓo ká mù hii ɓay súoke k̄er ɓay ɓo ya na, ɓe ze mù mbúke bawda hɛɛ ɲɛɛwuru ɗo tul-a, ɓáy nam ká'a kíɛke

here be, báy kúnj sal bay be ká dfo báy zadε na. ⁶ Bil namke ku na, nzoɓ haa haa le, ηγερεwuru a púo ni fe ká maa báy pedf d'áa beri: ⁷ Bari ká i gedε tul fe d'áa kereri baŋguo, í nzáake faa bay haŋa ηγερεwuru ka d'aa riŋ d'ika bo tul-ri ndaw, ka d'aa mbay bo tul-ri ndaw, roo a ha ri ba nzoɓ hu-huɗf yari ndaw na ze, ká'a haŋa ri káw báy kumnun ká dfo baŋguo na. ⁸ Roo le, bari ká i tji ká tul ηγερεwuru, í tuŋ tusuε bay, a í se fal fe d'áa kaayari baŋguo na, ηγερεwuru a kiε ri law fáa be báy here be ká tul-ri mbiki mbiki. ⁹ Namke ku na, kóko síe báy d'oko bil huɗf a d'oko tul nzoɓri riw bele ká i ba nzoɓ fe d'áa gaŋri. Do bay tul Zibri pola d'εkre, roo bay tul nzoɓri ká i ba Zib ya na báy. ¹⁰ A roo le, nzoɓri riw bele ká i ba nzoɓ fe d'áa kereri na, ηγερεwuru a haŋa ri riŋ d'ika ndaw, a d'aa mbay bo tul-ri ndaw, roo a ha ri d'εkεke ndaw pi. Ka'a d'áa ziŋ bari Zibri pola d'εkre, roo bay tul bari ká i ba Zib ya na báy, ¹¹ bay ji le, ηγερεwuru naa nun nzoɓ mbijw ya.

¹² Nzoɓri riw bele ká i d'aa feyaa taŋ kóko *bol kusol *Moyze na, i zij bíε báy faa bol kusol na ya. A nzoɓri riw bele ká i ko bol kusol na ko, roo í d'aa feyaa na, ηγερεwuru a d'áa bay bo tul-ri báy faa bol kusol na ku. ¹³ Í ko, ba nzoɓri ká i laa bol kusol na ba láake hoy ze, ηγερεwuru naa bay ká tul-ri a ko ri ba nzoɓri ká i dfo báy zadε nzeɗem ká nun-ε ya, roo le, ba bari huo-ri ká i d'aa fe ká bol kusol hii na ze, ka ko ri ba nzoɓri ká i dfo báy zadε nzeɗem ká nun-ε. ¹⁴ Nzoɓri ká i ba Zib ya, ká i ko bol kusol Moyze ya na, zadka bari ki i d'aa fe ká bol kusolke hii báy law-ri le, fe d'áa bari kiε mii, fe ká bol kusol hii bayke na i ko báy tul-ri. ¹⁵ Zadka i d'aa munu le, fe d'áa bari kiε mii, fe ká bol kusol hii na, ηγερεwuru d'aa dfo bil law-ri ro. Ká bil wara law-ri na kiε bay nasike ndaw, a kér bay bari kara, haŋε le kiε ri mii, fe d'áa bari

ɔ́o ɔ́áy zaɔ́ɛ, a haɛ laa le kiɛ ri mii, fe ɔ́áa ɔ́ari ɔ́o ɔ́áy zaɔ́ɛ ya. ¹⁶ ʼBe ze ɔ́a fe ká'a t̄i ɔ́áy nam ká ɲɛɛwuru a kún sal ɔ́ay ɔ́áy faa Zezu *Krisi zuɔ tul feru riw bele ká m̄u bil law nzoɔri. ʼBa ɔ́ay ká ɔ́o bil káa ʼBay Kere ká m̄i kaa na.

Ziɔri kara ɔ́ay m̄gba tul-ri

¹⁷ ʼBo ká mù ɔ́a Ziɔ, ká mú ɔ́aa law-a ɔ́o tul *bol kusol *Moyze, a mú nda giri s̄o-ɔ ɔ́ay tul ɲɛɛwuru ɔ́o; ¹⁸ ɔ́o ká mù ɔ́a nzoɔ kóko law hiiya ɲɛɛwuru, a bol kusol na kara kiɛ mù fe kere ká ɔ́ay haɲa mù keɛ; ¹⁹ ɔ́o ká mù kɔ s̄o-ɔ ɔ́a nzoɔ ndáka faa pol rawri, a mú kɔ s̄o-ɔ ɔ́a zaɔ taɲa ɔ́ay tul nzoɔri ká i ɔ́o bil suɲ tilo; ²⁰ ɔ́o na nzoɔri ká i kɔ fe ya tuk tuk na, mù kɔ s̄o-ɔ ɔ́a nzoɔ fére ri fe, a nzoɔri ká i ɔ́o munu ɔ́a leɔri ɔ́áy na, mù kɔ s̄o-ɔ ɔ́a nzoɔ fére ri fe, ɔ́ay iɲ le, ɔ́áy faa bol kusol ɲɛɛwuru na, mù ɔ́aa mii mù kɔ feru riw bele ɔ́áy zaɔ́ɛ ndaw, a mú kɔ tusue ɔ́ay ndaw pi: ²¹ Nda-ndaɔ! Roo le, ɔ́o ká mù fere nzoɔ hawri fe na, ɔ́aa mina ndaw rɔɔ mù fere s̄o-ɔ fe ya le? ʼBo ká mù ɔ́aa mii, nzoɔ ka ri-riiɔa ya na waa, ɔ́aa mina ndaw rɔɔ mù ȳi mú ri-riiɔa na le? ²² ʼBo ká mù ɔ́aa mii, nzoɔ ɔ́aa nun pie ya na waa, ɔ́aa mina ndaw rɔɔ mù ȳi mú ɔ́aa nun pie na ɔ́áy le? ʼBo ká mù ɲm wuru feru na waa, ɔ́aa mina ndaw rɔɔ, mù ri bil hul kani ɔ́ari, a mú faa fekeri ká ɔ́i rɔɔay le woo? ²³ Mù nda giri s̄o-ɔ ɔ́ay tul bol kusol ɲɛɛwuru ká mù ɔ́ɔke, roo le, mù ɔ́ie riɲ-ɛ ɔ́ay iɲ le, mù ɔ́aa vu mbom ɔ́o ɔ́i ya, ²⁴ munu ká i ɔ́aa ɔ́o bil mbede be mii: «Bay tul fe ɔ́aa kaaya ɔ́aari Ziɔri na ze, nzoɔri ká i ɔ́a Ziɔ ya na i t̄irike ɲɛɛwuru* .»

²⁵ ʼBo ká mù ɔ́a Ziɔ, ká mù kuɲ ɲgori ɔ́ay kíɛke s̄o-ɔ ɔ́a taa ɲɛɛwuru na, zaɔka mù ɔ́aa vu mbom ɔ́o tul bol kusol Moyze na le, ɲgori ɔ́o na ɔ́a fe tusue ki. Roo le,

* 2:24 2.24 Ezay 52.5; Ezekiyel 36.22.

zadka mù d̄aa vu mbom bo d̄i ya l̄e, d̄o munu ba fe ká mù kuŋ ɲgori ya b̄áy. ²⁶ A zadka nzob̄ kuŋ ɲgori ya, rɔɔ a d̄aa fe ká bol kusol hii bayke na l̄e, ɲgerewuru a kóko ni ba nzob̄ ká kuŋ ɲgori na ndaw zu ya l̄e woo? ²⁷ Nzob̄ ká d̄aa fe ká bol kusol hii bayke b̄áy zad̄e taŋ *kúŋ ɲgori na, fe d̄áa kere nzob̄ke ku na ze a d̄áa bay bo tul-a, bo ká mù d̄o b̄áy bol kusol ndaw, mú kuŋ ɲgori ndaw, roo l̄e, mù d̄aa vu mbom bo d̄i ya na. ²⁸ ì kɔ, Ziḅ taa tusuεke na, bay tul naysuo-ε ká kel̄ε key hoy ya, a ɲgori taa tusuεke kara, ba hay ká d̄o naysuo ká kel̄ε key ya ndaw. ²⁹ Roo l̄e, Ziḅ taa tusuεke na, ba be ká ɲgerewuru f̄ere bil law-ε, a ɲgori taa tusuεke na ba taa hay ká Tem ɲgerewuru d̄aa d̄o bil law nzob̄, bo ba hay ká i d̄aa d̄o naysuo ká kel̄ε munu ká bol kusol baa bayke na ya. Kiri Ziḅ ká mini key na, ɲgerewuru ze pisi ni bo, ba nzob̄ ya.

3

¹ Zadka d̄o munu na w̄aa, ká bay b̄a Ziḅ na ndad̄ike ba ɲi k̄i zu l̄e? Kúŋ ɲgori na w̄aa, kereke ba ɲi k̄i l̄e? ² Ndad̄ikeri na d̄o ɲgi-ɲgii, bay ɲi l̄e, pola d̄ekre l̄e, ba b̄ari Ziḅri na ze ɲgerewuru pɔŋ bay be zuo nduo-ri. ³ Ziḅ han̄eri d̄o tul bay b̄ari b̄áy zad̄e ya ba tusuε k̄i. A ku na w̄aa, bay tul fe d̄áa b̄ari ká munu ku na ze, ɲgerewuru a d̄oke tul bay be na mb̄aa ro l̄e? ⁴ Ũ-uu, munu ya! Ze nzob̄ri riw bele i ba nzob̄ kúdf̄ bay hoy kara, ɲgerewuru d̄aa fe maa b̄áy tusuε bay, munu ká i d̄aa d̄o bil mbede be mii:

«Bo ɲgerewuru, ndad̄ bay han̄a nzob̄ri kɔ mù ba nzob̄ ká bay b̄áa bo d̄o b̄áy zad̄e.

Ze nzob̄ d̄aa bay bo tul-a hoy kara, mù t̄ji bil-e yoroŋ* .»

⁵ Zadka fe d̄áa kaaya naari na d̄aa ha nzob̄ri kɔ mii, ɲgerewuru d̄aa fe b̄áy zad̄e na w̄aa, náa b̄ári mina ro

* 3:4 3.4 Simri 51.6.

le? Ɔgerewuru ká hã náa kóri seke fe bay tul fe kaaya naari na waa, ka daa fe báy zadε ya zu le? (Be ni key na, mi baa sim bay baá nzoŋri ro.) ⁶ Fe daa be do báy zadε. Zafka Ɔgerewuru ba nzoŋ ká fe daa be do báy zadε ya le, ka'a máa bay kúnj sal bay zuo tul nzoŋri ká tusiri key ya. ⁷ Ko ya le, nzoŋ haneri baá hã mi mii: «Zafka kúf bay buru ze daa hã nzoŋri kóke suo bay Ɔgerewuru na *taŋ kad kad, a k̄eke riŋ d̄ika be ndaw na waa, bay ji ndaw roo, bay mgba tul buru munu ká nzoŋ feyari báy le woo?» ⁸ A waa, bay ji ndaw roo náa baari mii, náa daari fe ndaya bo hã fe kere na ka t̄ji a se ba pola pola ya le, munu ká nzoŋ haneri kúfke bay zuo nzaa-i mii, ba bi ze mi ka-káa bayri na munu ku! Bay ká mgba tul nzoŋkeri ku na do báy zadε.

Nzoŋri riw bele i ba nzoŋ fe daa yaa

⁹ A munu ku waa, náa baari mina ro le? Naari Ziŋri na waa, náa mbári tul nzoŋ hawri na mba ro le woo? Ú-uu munu ya! Mi baa ha ri ro mii: Ziŋri, báy saw nzoŋ k̄iri hoy kara, bari riw bele na i do bil feyaa, ¹⁰ munu ká i daa do bil mbede Ɔgerewuru mii:

«Nzoŋ ká do báy zadε ká nun Ɔgerewuru na, tiya;
mbiw kara tiya.

¹¹ Nzoŋ nun nzem, tiya ndaw.

Nzoŋ ká nzaa Ɔgerewuru nzaa kara, mbiw tiya ndaw.

¹² Nzoŋri riw bele ferε fal-ri hã Ɔgerewuru,
í wuru faa í zekre k̄i kperke kperke.

Nzoŋ ká daa fe kere na, tiya;
mbiw kara tiya†.

¹³ Kusol bay baá bari t̄ji nduf nduf
munu ká luo tupal ká do hoy nduo.

† 3:12 3.12 Simri 14.1-3; 53.2-4; Ezekiel 7.20.

Nzaa rìm-ri dfo òa nzaa rìm úla nzoò†;
 òay ká tji ká nzaa-ri na kara
 dfo munu òa pom soys.

¹⁴ I òa nzoòri ká nzaa-ri zoŋ bak bak òa nzaa faði.*

¹⁵ I nduo kiyaw kiyaw òay dfaa sím nzoò zuo siri.

¹⁶ Zafri riw bele ká i kal di na,
 i òie ferì í dfaa ha nzoòri ko seke fe.

¹⁷ Káw óáy kere dfekeke na, i ko faake ya†.

¹⁸ Hie ŋgerewuru ndji kara ti òil law-ri ya‡.»

¹⁹ Náa kóri mii, ferì riw bele ká *bol kusol òaa òayke na, òaa ha òari Zìbri ká i dfo òil bol kusolke na, òay haŋa nzoò mbìw ká'a máa áa nzi-ε a òaa òay òay yámke sùo-ε yam na tiya, a nzoòri riw bele ká tusiri key na i ko sùo-ri òa nzoòri ká òay mgbá tul-ri ká pol ŋgerewuru.
²⁰ Tusueke le, nzoò ká'a máa haŋa ŋgerewuru naa òay ká tul-e a ko ni òa nzoò ká dfo óáy zadfe nzedem ká nun-ε óáy faa dfaa bol kusol na, mbìw tiya, òay ji le, ped dfaa bol kusol na kie nzoò ha ni ko mii, ka dfaa feyaa.

²¹ A roo le, timbedfe key na, ŋgerewuru kie naari faa ká'a náake òay ká tul nzoò ha ni dfo óáy zadfe nzedem ká nun-ε. Ka dfaa feke na óáy faa dfaa bol kusol ya; òa fe ká *mbedfe bol kusol óáy mbedfe nzoò yaŋa òayri saa nzi-ε òaa nasi òayke pola. ²² ŋgerewuru naa òay ká tul nzoòri ha ri dfo óáy zadfe nzedem ká nun-ε òay law-ri ká i dfaa òo tul Zezu *Krisi. Ka dfaa feke ku na dfo òay tul nzoòri riw bele ká i dfaa law-ri òo tul-e. Ze i òa na Zìb, mase Zìb ya hòy kara, náa nun kji tiya, òay ji le, ²³ nzoòri riw bele dfaa feyaa a í rókoke riŋ dika ŋgerewuru. ²⁴ Roo le, ŋgerewuru dfaa law kere ziŋ ri a naa òay ká tul-ri hòy hòy ha ri dfo óáy zadfe nzedem ká nun-ε óáy faa Zezu

‡ 3:13 3.13 Simri 5.10. § 3:13 3.13 Simri 140.4. * 3:14 3.14 Simri 10.7.

† 3:17 3.17 Ezay 59.7-8. ‡ 3:18 3.18 Simri 3.2.

Krisi ká tina ri saa ðil koy feyaa. ²⁵⁻²⁶ Ba ðe na k̄i ze, Ŋgerewuru ha ni ðo ða vuy *fe poy, ha sím ðe puo mbol feyaa nzobri, ðay haña ðo ðáy faa huɔ ðe na, ka ndáke buma zij nzobri ká i ðaa law-ri ðo tul Zezu Krisi. 'Be mini ze, Ŋgerewuru kíeke sùo-ε ða nzob ká ðo ðáy zadε nzedεm. Pola na, ka iki law-ε ká tul nzobri ká i ðaa feyaa. Roo le, timbedε key ká ðáy faa huɔ Krisi na, ka naa ðay feyaa ká tul nzobri ha ri ðo ðáy zadε nzedεm ká nun-ε. 'Be ze, ka kíeke sùo-ε ða nzob ká ðo ðáy zadε nzedεm ndaw, a ða nzob náa ðay ká tul nzobri ká i ðaa law-ri ðo tul Zezu Krisi ndaw.

²⁷ A ku na waa, faa ndáka giri sùo nzobri na ðo haa ðáy le woo? Faake mbij tiya, ðay ij le, haña ðay naa ká tul nzob ha Ŋgerewuru kɔ ni ða nzob ká ðo ðáy zadε nzedεm ká nun-ε na, ðo ðáy faa mbika law ðo, ðáy faa ðaa vu mbom ðo tul bol kusol ya. ²⁸ Ì kɔ, naari na, náa kóri ta-taj mii: Ŋgerewuru naa ðay ká tul nzob ha ni ðo ðáy zadε nzedεm ká nun-ε ðay law-ε ká'a ðaa ðo tul Zezu Krisi ðo, ðay vu mbom ká'a ðaa ðo tul bol kusol na ya. ²⁹ Ì ker í kɔ ku na waa, Ŋgerewuru na ða Ŋgerewuru Zibri k̄i huo-ri hoy le woo? Waa, ka ða Ŋgerewuru saw nzob k̄iri ndaw ya le? 'Ba tusue k̄i, ka ða Ŋgerewuru saw nzob k̄iri ndaw, ³⁰ ðay ij le, Ŋgerewuru na mbij hoy. 'Ba ðe k̄i ze ka naa ðay ká tul Zibri ha ri ðo ðáy zadε nzedεm ká nun-ε ðáy faa mbika law ðari; ða ðe na ndaw ze ka naa ðay ká tul saw nzob k̄iri ha ri ðo ðáy zadε nzedεm ká nun-ε ðáy faa mbika law ðari. ³¹ Waa, náa búmrari ndaɔi bol kusol na ðáy faa ðaa law ðo tul Zezu Krisi ro na le? 'Ú-uu munu ya! Roo le, naari na, náa kíeri tusue ndaɔi bol kusol na.

4

Mbika law Abaraham

¹ Ì kéré se tul bulu naari *Abaraham na í kò. Waa, fe jì ze ñgerewuru daa bay tul-e le? ² Zafka pedf d'aa kere Abaraham na daa ha ñgerewuru kóke ni ba nzob ká do háy zadfe nzedem ká nun-ε na le, ka'a máa ndáka giri sùo-ε ká dí. Roo le, ka maa d'aa munu ká pol ñgerewuru ya, bay jì le, ³ mbede ñgerewuru daa ta-tañ mii: «Abaraham na daa law-ε bo tul ñgerewuru, be ze ñgerewuru kíike fal mbika law be, a kóke ni ba nzob ká do háy zadfe nzedem ká nun-ε*.» ⁴ Ì kò, nzob ká daa pedf na, a yaañari lari pedf be. Larike ku na do ba fe hañá ká hoy hoy ya; ba fe ká do bay tul nzob pedfke. ⁵ Roo le, nzob ká daa law-ε bo tul pedf d'aa be ya, rɔɔ a daa law-ε bo tul ñgerewuru ká nda buma zìj nzob feyaa le, ñgerewuru kji fal mbika law be, a naa bay ká tul-e a kóke ni ba nzob ká do háy zadfe nzedem ká nun-ε. ⁶ Be mini ze, Mbay *Davidf baa bay suoriya nzob ká ñgerewuru kò ni ba nzob ká do háy zadfe nzedem ká nun-ε tañ kjiña fal pedf d'aa beri. Ka daa do bil mbede mii:

⁷ «Nzobri ká ñgerewuru nda buma zìj ri ká tul fe d'aa kaaaya bari,
a bumra feyaa bari na,
suoriya ba taa bari.

⁸ Nzob ká ñgerewuru kji fal feyaa be ya na,
suoriya ba taa be†.»

⁹ Suoriyake ku na waa, do bay tul Zifri ká i ba nzob *kúnj ñgori huo-ri hoy mase, bay tul saw nzobri ká i kunj ñgori ya ndaw le? Ì kéré í kò, náa baari timbede key mii: «Ñgerewuru kji fal mbika law Abaraham, a kóke ni ba nzob ká do háy zadfe nzedem ká nun-ε.» ¹⁰ Waa, feke

* 4:3 4.3 Tiika saw fe 15.6. † 4:8 4.8 Simri 32.1-2.

ku na kal báy sew ji zu le? Pola dɔɔf ndaw rɔɔ Abaraham kuɲ ŋgori báy mase, ká fal le? Pola dɔɔf hoy bo, ká fal ya! ¹¹ Kúɲ ŋgori Abaraham na ba fe ká'a daa ká fal law-ε ká'a daa bo tul ŋgerewuru bay kieke mii, ŋgerewuru kɔ ni ba nzob ká do báy zadε nzedεm ká nun-ε báy faa mbika law. Be mini ze, ha Abaraham na vike ba baa bari riw bele ká i daa law-ri bo tul Zezu *Krisi, ká ŋgerewuru kɔ ri ba nzobri ká i do báy zadε nzedεm ká nun-ε taɲ haɲa ri kuɲ ri ŋgori. ¹² Ka ba baa nzobri ká i kuɲ ŋgori ndaw pi. Ba bari ká i kuɲ ŋgori ká naysuo kele key hoy ya, roo le, ba bari ká mbika law bari do munu ká baa naari Abaraham dɔke pola ndaw rɔɔ, i kuɲ ni ŋgori báy na.

ŋgerewuru waa fe bay tul nzobri ká i daa law-ri bo tul-e

¹³ Tusuke le, ŋgerewuru waa ziɲ *Abaraham báy vu bul-eri bay haɲa ri tusiri na ba taa bari. Bay vu mbom ká Abaraham daa bo tul *bol kusol ze ŋgerewuru wáake bay ziɲ ni ya, roo le, munu ká Abaraham daa law-ε bo tul-e na, be ze ha ŋgerewuru wáake bay ziɲ ni a kóke ni ba nzob ká do báy zadε nzedεm ká nun-ε. ¹⁴ Zadka fe kereri ká ŋgerewuru waa na do bay tul nzobri ká i daa vu mbom bo tul bol kusol na le, daa law bo tul-e na do ba fe ká gɔr hoy; wáa bay be na kara, daa fe mbiw ya ndaw pi. ¹⁵ Tusuke le, bol kusol ká nzobri wad na ngakla hεε ŋgerewuru. Roo le, zad ká bol kusol ti di ya na, wad tul bol kusol hoy kara ti di ya ndaw.

¹⁶ Be mini ze, fe ká ŋgerewuru waa na, do bay tul nzobri ká i daa law-ri bo tul-e, bay haɲa bo ka ha ri feke na báy law kere be. Fe ká'a waa na do bay tul vu bulu Abarahamri riw bele. Do bay tul nzobri ká ŋgerewuru ha ri bol kusol na huo-ri hoy ya, roo le, bay tul bari ká i daa law-ri bo tul-e munu ká Abaraham na. Be na ka ba baa naari riw bele, ¹⁷ munu ká ŋgerewuru baa do bil mbede

be mii: «Mì h̄a mù dŋo ba b̄aa s̄aw puo nzo**bri** bo**d** bo**d** nḡji b̄amba tasiri‡.» Abaraham na ba b̄aa naari ká pol ηγερεωυρου, bay ij le, ka d̄aa law-ε bo tul-e, be ká'a tuma nzo**b** hu**d**eri ha ri kaw b̄áy kumnun nd̄aw, a fe ká tiya na h̄oy kara, ka d̄aa h̄a ni dŋo nd̄aw na. ¹⁸ Bay ká ηγερεωυρου waa ká nzo**bri** maa bay k̄er se d̄i mb̄aa na, Abaraham d̄aa law-ε te d̄i nzokdŋo. Be ze, ka vi ba b̄aa s̄aw puo nzo**bri** bo**d** bo**d** nḡji b̄amba tasiri munu ká ηγερεωυρου waa z̄ij ni mii: «Vu bul-ari i rúo b̄amba» na[§]. ¹⁹ Be na, ka d̄aa mbiimbam maa isod̄ri munu, a kŋo s̄uo-ε ba nzo**b** ká f̄umra úy úy; m̄áy be *Saara h̄oy kara d̄i t̄aw a maa bay mb̄ój nzo**b** mb̄aa nd̄aw. Be nu ku h̄oy kara, Abaraham na dŋo tul mbika law be na b̄anguo. ²⁰ Bay ká ηγερεωυρου waa z̄ij ni na, ka m̄ay bay ká d̄i ya nd̄aw, a mbika law be h̄oy kara hu**o** ya, roo le, mbika law be na h̄a ni h̄urusuo ba pola pola h̄a ni písike ηγερεωυρου. ²¹ Ka kŋo ká bil law-ε ba tusuε k̄i mii, ηγερεωυρου dŋo b̄áy h̄urusuo, a maa bay d̄aa fe ká'a waa na. ²² S̄awke mini ze, b̄áy faa law-ε ká'a d̄aa bo tul ηγερεωυρου na, ηγερεωυρου kóke ni ba nzo**b** ká dŋo b̄áy zadε nze**d**em ká nun-ε. ²³ Rŋobay, bay ká i d̄aa dŋo bil mbede mii: «ηγερεωυρου k̄ij fal mbika law be, a kóke ni ba nzo**b** ká dŋo b̄áy zadε nze**d**em ká nun-ε» na* dŋo bay tul-e hu**o**-ε h̄oy ya. ²⁴ Bayke ku na, dŋo bay tul naari nd̄aw, naari ká ηγερεωυρου a náa bay ká tul naari h̄a náa d̄ori b̄áy zadε nze**d**em ká nun-ε. Ba naari ká náa d̄ári law naari bo tul be ká'a tina ηγερεmbay naari Zezu saa sakra nzo**b** hu**d**eri na. ²⁵ Ka pŋj ni h̄a hu**d** bay tul feyaa naari, a tina ni saa sakra nzo**b** hu**d**eri h̄a ni kaw b̄áy kumnun, bay ha**ja** bo náa bári nzo**bri** ká bay ti tul naari ya, a náa d̄ori b̄áy zadε nze**d**em ká nun-ε.

‡ 4:17 4.17 Tiika s̄aw fe 17.5. § 4:18 4.18 Tiika s̄aw fe 15.5. * 4:23 4.23 Tiika s̄aw fe 15.6.

5

Náa zuòri zìḡ ɲgɛɛwuru báy faa Zezu Krisi

¹ Be ze, munu ká ɲgɛɛwuru naa bay ká tul naari ha náa d̄ori báy zad̄ɛ nzed̄em ká nun-ɛ báy faa mbika law na, d̄ek̄ek̄e d̄o sakra naari báy ɲgɛɛwuru bay tul fe ká ɲgɛɛmbay naari Zezu *Krisi d̄aa na. ² Báy faa be ká náa d̄ári law naari bo tul-e na, náa d̄ori báy faa káw bil bawda law kere ɲgɛɛwuru na bad̄ak timbed̄e key. Fe ká ha naari suoriya na, ba d̄áa law nzok̄d̄o bo tul riḡ d̄ika ká ɲgɛɛwuru a haḡa naari. ³ Ba be nu ku h̄oy ya, naari na, ká bil k̄ók̄o s̄ek̄e fe h̄oy kara, náa d̄ári suoriya, bay īi le, náa k̄óri nd̄aw, k̄ók̄o s̄ek̄e fe na d̄aa ha náa ikikeri law naari ba pola pola. ⁴ Íki lawke ku na, d̄aa ha náa s̄ũkeri law naari ká tul fe ká t̄ji tul naari, a s̄ũu law ká tul fe ká t̄ji tul naari na, s̄o naari ká tul fe ká náa d̄ári law naari te d̄i nzok̄d̄o na. ⁵ Fe ká náa d̄ári law naari te d̄i nzok̄d̄o na, law naari ti s̄áa ká d̄i ya, bay īi le, báy faa Tem Law Pie ká ɲgɛɛwuru ha naari na, ka d̄aa ha bawda law ini be mbaa law naari gbay gbay.

⁶ Ba tusuɛ, zad̄ka h̄urusuo naari tiya d̄ek̄ d̄ek̄ na, Krisi ví hu bay tul nzob̄ fe d̄áa yaari báy nam ká ɲgɛɛwuru k̄i tuu. ⁷ Í k̄o, d̄o nḡoḡ bamba tasiri bay haḡa nzob̄ ya hu d̄ ká tul nzob̄ fe d̄áa báy zad̄ɛ a hu. K̄o ya le, nzob̄ haḡe a yaḡa hu d̄ ká tul nzob̄ law kere a hu. ⁸ Roo le, fe ká kiɛ naari bawda law ini ɲgɛɛwuru na ze d̄o key: zad̄ka náa bári nzob̄ fe yaḡa k̄ob̄ roḡbay na, Krisi ví hu bay tul naari. ⁹ Báy faa hu d̄ be na, bay naa ká tul naari ká pol ɲgɛɛwuru timbed̄e key, waḡa, bod̄ báy roḡ maa bay h̄ere ɲgɛɛwuru ze ka ti yaḡa naari ká d̄i ya le woo? ¹⁰ Pola lew ká náa bári nzob̄ tul nḡani ɲgɛɛwuru báy na, ka d̄aa ha náa zuòri zìḡ ni báy faa hu d̄ Vi-e. A munu ku na waḡa, bod̄ báy roḡ, timbed̄e ká náa zuòri zìḡ ni ro key le,

ka ti yaana naari bay faa Vi-e ka kaw bay kumnun na ya le woo? ¹¹ Na robay, naari na, naa ndakari giri suo naari ka bil ngerewuru bay faa ngerembay naari Zezu Kisi ka daa ha naa zuori ziji ni timbede key na.

Kisi kal tul Adam pavbad

¹² Bay faa nzoɔ mbijw ka ba *Adam na, feyaa vi yaake zad kpol kpol ka tusiri key, a ha feyaa ku na vi daa huɔ bo tul nzoɔri riw bele, bay ji le, nzoɔri riw bele daa feyaa. ¹³ Pola roɔ bay haɔa ngerewuru ha *bol kusol ha *Moyze na, feyaa do tusiri key ro. Roo le, munu ka bol kusol tiya robay na, ngerewuru kij fal fe daa ya nzoɔri ya. ¹⁴ Ze munu kara, bay bil sewke taa Adam kpuru tiji taa Moyze na, huɔ re mbay ka tul nzoɔri banɔguo kpadara. Ze nzoɔri daa kaaya munu ka Adam ya hoy kara, huɔ re mbay ka tul-ri.

Adam na mɔba a lieke be Kisi ka'a vika

¹⁵ Roo le, fe daa kaaya *Adam bay fe kere ka ngerewuru ha hoy hoy bay law kere be na, do bod bod. Ba tusue, fe daa kaaya nzoɔ mbijw ka ba Adam na daa ha nzoɔri ngii bamba zinke huɔ. Roo le, law kere ngerewuru bay fe haɔa be ka'a ha nzoɔri ngii bamba hoy hoy bay faa nzoɔ mbijw ka ba Zezu *Kisi na, kal fe daa Adam na ku pavbad. ¹⁶ A fe haɔa hoy ka ngerewuru ha bay faa law kere be na, orɔ bie pedke do bod bay orɔ bie ped feyaa Adam. Kuj sal bay bo tul feyaa nzoɔ ka mbijw ka ba Adam na, daa ha bay mɔba tul nzoɔri. A ze fe daa kaaya nzoɔri ngii na bamba hoy kara, fe haɔa hoy ka ngerewuru ha bay law kere be na, daa ha bay naa ka tul nzoɔri ha ri do bay zadε nzedem ka nun-ε. ¹⁷ Ba tusue, bay faa fe daa kaaya nzoɔ ka mbijw ka ba Adam na, huɔ reke mbay ka tul nzoɔri. Roo le, bay faa nzoɔ mbijw ka ba Zezu Kisi na, naa zikeri fe kere ka mba kija fale:

nzobri riw bele ká i dfo bil bawda law kere ηγερωυru báy fe haηa hoy ká naa bay ká tul nzob na, i káw báy kumnun í re mbay ká tul feyaa báy huđ báy faa Zezu Kriši.

¹⁸ Be mini ze, fe d'áa kaaya nzob mbijw na, daa ha bay mgbá tul nzobri riw bele. Ze dfo faa mbijw munu ndaw, fe d'áa nzedem nzob ká mbijw na daa ha bay naa ká tul nzobri riw bele ha ri kaw báy kumnun. ¹⁹ Faa mbijw munu ká wáđ tul *bol kusol nzob mbijw na daa ha nzobri ηgii bamba víke ba nzob feyaa na, d'áa vu mbom nzob ká mbijw na, a d'áa ha bay naa ká tul nzobri ηgii bamba ha ri dfo báy zadε nzedem ká nun ηγερωυru.

²⁰ Bol kusol ká ηγερωυru ha *Moyze na, ví daa ha fe d'áa kaaya nzobri séke ba pola pola. Roo le, zad ká feyaa nzobri ηgii ká di ba pola pola na, law kere ηγερωυru hoy kara yi a ηgii bamba tasiri ká di robay. ²¹ Be ze, dfo faa mbijw munu ká feyaa re mbay ká tul nzobri ha ri ziη huđ na, law kere ηγερωυru ká naa bay ká tul nzobri ha ri dfo báy zadε nzedem ká nun-ε na, re mbay ká tul naari ha náa káwri báy kumnun ká dfo banuwo báy faa Zezu Kriši, ηγερεmbay naari.

6

Zúo ziη Kriši báy faa huđ be

¹ A munu ku waa, náa báari mina ro le? Náa dokori bil feyaa na banuwo ndaw roo, bay haηa ηγερωυru ká d'áake law kere ziη naari ba pola pola mgbum le woo? ² Ú-uu, munu ya. Bay ká se tul feyaa na, náa báari nzob huđeri ká di, bay yi le, hurusuo-ε re mbay ká tul naari mbáa. Waa, náa d'áari mina ndaw roo, bay yi bay ví doko bil feyaa na báy le? ³ Naari riw bele na, i daa tul naari nduo mbii ha náa zúokeri ziη Zezu *Kriši mbijw hoy ká bil huđ be. Waa, i ko munu ya le? ⁴ Munu zu le, tul naari ká i daa

nduo mbii na kiε mii, náa húri zih Zezu Krisi ndaw, a í voro naari zih ni ndaw, bay haɲa bo munu ká Bãa Ŋgerewuru tina ni saa sakra nzob huɖeri bay bawda riɲ ɖika be a ha ni kaw bay kumnun na, do faa mbijw munu ndaw, naari hoy kara náa víri ba nzob fie bay séke simseɖ fie ndaw pi.

⁵ Munu ká náa zuori zih Krisi ká bil huɖ be na, náa kóri ba tusue, náa zúori zih ni mbijw hoy bay faa tji be saa luɔ huɖ ndaw. ⁶ Náa kóri bay kere ndaw ro! Sim ɖol naari ká piεɖke ká náa ɖokeri bil feyaa koɖ bay na, i ber ni bay Krisi mbijw hoy do tul puu say huɖ, bay haɲa Ŋgerewuru ka bíεke hurusuo feyaa ká do bil law naari, bo ha náa bári koy feyaa na mbãa, ⁷ bay ji le, nzob ká hu ro na, feyaa do bay hurusuo ká tul-e mbãa. ⁸ Be mini ze, zadka náa húri zih Krisi na, náa kóri ndaw, náa káwri bay kumnun zih ni. ⁹ Náa kóri ta-taɲ, Krisi ká tji saa sakra nzob huɖeri na, huɖ ti ika ni mbãa ndaw, a ti bay hurusuo ká tul-e mbãa ndaw pi. ¹⁰ Huɖ be na, ka hu bay feyaa na faa bal ba mbijw hoy ba gbuke, a bíεke hurusuo feyaa. A le, káw bay kumnun be ká timbeɖe key na, ka kaw bay ɖáa riɲ ɖika bo tul Ŋgerewuru. ¹¹ Baari hoy kara do faa mbijw munu ndaw: bay ká se tul feyaa na, i ko sùo-rì ba nzob huɖeri ká ɖi, bay ji le, feyaa re mbay ká tul-rì mbãa. A bay ká se tul káw bay kumnun na laa le, i ko sùo-rì ba nzobri ká i kaw bay kumnun bay ɖáa riɲ ɖika bo tul Ŋgerewuru bay faa zúo zih Zezu Krisi.

¹² Be mini ze, i pónj sùo-rì ha feyaa re mbay ká tul-rì bay haɲa rì ɖáake kon fe kaaya ká do bil law-rì na mbãa. ¹³ Ì pónj faa ha nzaa wáv sùo-rì ka ba fe peɖ kaaya bay ɖáake feyaa mbãa. Roo le, i mbi sùo-rì ha Ŋgerewuru munu ká nzobri ká i tji saa luɔ huɖ a í kaw bay kumnun. Ì mbi sùo-rì bay yore ha ni munu ba fe peɖ kere ká bay ɖáake fe

ká dfo báy zadε nzedεm a rii law-ε. ¹⁴ Tusueke le, feyaa na ti réke mbay ká tul-rì mbăa, bay ji le, timbedε key na, ba sew ká law kere ηgerewuru ro re mbay ká tul-rì, bo ba sew *bol kusol *Moyze na mbăa.

Tji saa bil feyaa bay ví ba nzob ped ηgerewuru

¹⁵ A ku na waa, náa dfaari mina ro le? Náa dfaari fe dfaa yaa na ba pola pola, bay ji le, timbedε key na, náa dfori bil sew law kere ηgerewuru ro bo, náa dfori bil sewke taa *bol kusol na mbăa ro le? U-uu, munu ya. ¹⁶ Baari hoy kara i ko ta-taj ndaw mii, zadka i mbi sùo-rì í dfaake ped ha nzob bay dfaa vu mbom bo tul-e le, i tji koy nzob ká i dfaa vu mbom bo tul-e na. Daa vu mbom bo tul feyaa ká ku rì ha rì se ba zad hud ze ndad mase, dfaa vu mbom bo tul ηgerewuru ká ha rì se ba zad fe dfaa ká báy zadε a rii law-ε na ze ndad le? ¹⁷ Taambol ha ηgerewuru! Pola na, i ba koy feyaa. Roo le, timbedε key na i yaa tusue bay ká i fere rì na, a í dfaa vu mbom bo di báy bil wara law-rì riw bele. ¹⁸ ηgerewuru tina rì saa bil koy feyaa, a ha rì vi ba koy ped be bay dfaa fe ká dfo báy zadε nzedεm ká rii law-ε.

¹⁹ Mi baa sim bay baá nzobri mini bay haɲa rì láake bay bi key na báy kere, bay ji le, haɲa rì laa bay se bamba. Pola na, i mbi sùo-rì báy yore dεd í ba ke koy fe dfaa im báy fe ndúo kiri bay dfaake fe kaayari. Ze, dfo faa mbijw munu ndaw, timbedε key kara, i mbi sùo-rì na báy yore dεd ba koy fe dfaa ká dfo báy zadε nzedεm bay séke simsed ká *taj kad kad a rii law ηgerewuru.

²⁰ Pola ká i ba koy feyaa báy na, fe ká bay haɲa rì dfaa dfo báy zadε nzedεm na bay baari mbijw ti bil-e ya. ²¹ A ku waa, fe ji ze i zij ba lere ped ká di ká mbi sahoj ha rì timbedε key le? Tusueke le, pedkeri ku na mbi hud hoy ze ha rì. ²² Roo le, timbedε key na ηgerewuru tina

rì saa ðil koy feyaa, a ha rì vi ða koy peɔ ðe ro. A le, lere peɔ ká ì zìj ká ði na, ða simseɔ ká taɔ kaɔ kaɔ a rii law-ε, ðo í káwke ðáy kumnun ká ðo ðanguo. ²³ Tusueke le, lere feyaa na ða huɔ, roo le, fe haɔa hoɔ ká ŋgerewuru ha ðáy faa zúo zìj ŋgerembay naari Zezu *Krisi na, ðe ze ða káw ðáy kumnun ká ðo ðanguo kpaɔara.

7

Tji saa ðil bol kusol

¹ Yü-iri, mì ðaa ðay zìj rì munu ða nzoɔri ká i ko *bol kusol ko ðáy kere ro. Zaaɔka nzoɔ kaw ðáy kumnun ðáy le, bol kusol ðo ðáy hurusuo ká tul-e roɔay. Ba fe ká ì ko ta-taɔ. ² Máj nzoɔ ká yaa waa na, zaaɔka waa kaw ðáy kumnun ðáy le, bol kusol na siɔ ri koɔ roɔay. A ze ðo, zaaɔka waa na hu ro le, faa ðo hoɔ ha ni ðáy. ³ Be mini ze, zaaɔka waa kaw ðáy kumnun koɔ ðáy, roo ka tji a yaa waa ki le, ðe na, i ðika ni ða máy nun pie. A ze ðo, zaaɔka waa na hu ro le, bol kusol ká siɔ ri na naa ká tul-e. Ze ka yaa na waa ki hoɔ kara, ka ða máy ðaa nun pie ya.

⁴ Yü-iri, ðo faa mbijw munu ndaw, ðaarì na ì zuo zìj Zezu *Krisi ká ðil huɔ ðe, ze ðay ká se tul bol kusol na, ì vi ða nzoɔ huɔeri ká ði, ðay ji le, ka ðo ðáy hurusuo ká tul-rì mbaa. Timbeɔe key na, ì ðo ðay tul nzoɔ ki, ðe ká ŋgerewuru tina ni saa sakra nzoɔ huɔeri, ðay haɔa lere peɔ naari ka ðo ði ðáy kere ða taa ðe. ⁵ Pola ká náa ðori ðil fe ðaa naysuo koɔ roɔay na, bol kusol ká haa fe mii: «Daa fe key ya» na, ðaa ha koɔ ðaa feyaa ká ðo ðil law naari na, suru naari a ðaa peɔ ká sùo naari, ðay haɔa ðo, feyaa na ka mbi huɔ ha naari. ⁶ Roo le, ðay ká se tul bol kusol ká mgba naari ða koy pola na, náa bári nzoɔ huɔeri ká ði ro, ðay ji le, ka ðo ðáy hurusuo ká tul naari mbaa. Munu zu le, timbeɔe key na, náa maari ðaa peɔ ha ŋgerewuru ðáy nduo peɔ fie ðáy faa hurusuo Tem ðe

ká re mbay ro ðo, ðáy faa t̄áw nduo peḏ bol kusol ká re mbay ká tul naari na mbăa.

Bol kusol kiε feyaa

⁷ A ku waa, *bol kusol na ða feyaa le? Ú-uu, munu ya. Bol kusol na ze kiε mi fe ká ða feyaa. A ðo munu ya le, bol kusol ká ðaa mii: «Mù ti kókó nun fe ya» na, mi ti kókó ya. ⁸ Báy faa bol kusol key na, feyaa na ðaa ha mi kóke kiri kókó nun feri ðoḏ ðoḏ ká ðil law-i. Ba tusue, zaḏka bol kusol tiya le, feyaa ðo ða fe huḏe. ⁹ Pola ká bol kusol tiya ðáy na, kér ðay ði ðo ðáy kere. A roo le, zaḏka bol kusol na ví t̄ji báyii le, feyaa na laa ro ze ví ðo ðáy kumnun a ha mi vi ða nzoḏ huḏe. ¹⁰ Be mini ze, bol kusol ká'a bá faa haṅa mi káwke ðáy kumnun na, yi a ha mi se ða zaḏ huḏ. ¹¹ Báy faa bol kusol na, feyaa ziṅ faa a ũlake mi, a ðáy faa bol kusolke ku na ndaw ze, mi ziṅke huḏ. ¹² Be ze, bol kusol ki s̄uo-ε na taṅ kaḏaṅ, a ðay ká ðo ðil-e na kara taṅ kaḏaṅ ndaw, a ðo ðáy zaḏε nzeḏem, r̄o a ða kere. ¹³ A ku waa, bol kusol ká ða fe kere na, a yi a vi ða fe saw huḏ ði r̄oḏay le woo? Ú-uu, munu ya. Roo le, ða feyaa na ki ze mbi bol kusol ká ða fe kere na ha ni vi ða fe saw huḏ ði. Be ze ðáy faa bol kusolke na, feyaa t̄nake saw kaaya ðáy law mgb̄oḗo ðeri ká kal tul zaḏ na taṅ gbay gbay ða kele.

Ruy ká ðil naysuo

¹⁴ Náa kóri mii, *bol kusol na uru saa luo ŋgerewuru, roo le, ði na mi ða nzoḏ naysuo a mí ða koy feyaa. ¹⁵ Tusueke le, fe ká mi ðaa na mi k̄o sawke ya, ðay yi le, fe ká law-i hii ḏaa na, mi ðaa ya, roo le, fe ká mi sa-saṅ na, ðe ki ndaw r̄oḗo mi yi mí ḏaa báy. ¹⁶ A ze, zaḏka mi ḏaa fe ká law-i hii ya na le, kiε mii mi zuo ziṅ bol kusol na ndaw, a mí k̄o ni ða fe kere ndaw pi. ¹⁷ Be ze, feri ká mi ðaa na, ða ði ze mi ðaa ya, roo le, ða feyaa ká ḏaa puo

ká bil law-i ze hà mì d̄aa. ¹⁸ Mì k̄o mii, fe kere d̄aa puo ká bil law-i ya, mì hii d̄aa mii, ká bil naysuo-i ya. Tusueke le, k̄on d̄aa fe kere na d̄o bil law-i, roo le, h̄urusuo d̄aaake ze tiya. ¹⁹ Fe kere ká mì hii d̄aa na, mì d̄aa ya, roo le, fe kaaya ká mì hii d̄aa ya na ndaw r̄oo, mì d̄aa. ²⁰ Zadfka mì d̄aa fe ká law-i hii ya na le, ba bi k̄i ze mì d̄aa ya, roo le, ba feyaa ká d̄aa puo ká bil law-i ze hà mì d̄aa.

²¹ Fe ká mì k̄o ban̄guo na ze d̄o key: zadfka mì hii bay d̄aa fe kere na, fe kaaya ze m̄gba law-i. ²² Ká bil w̄ara law-i le, d̄aa bol kusol ñgerewuru ze hà mì suoriya. ²³ A roo le, mì k̄o fe k̄i bod̄ ru-ruy ká bil naysuo-iri riw bele z̄iñ hay ká k̄er bay bi zuo z̄iñ ni, a d̄aa mì ba koy feyaa. ²⁴⁻²⁵ Be mini ze, bi na, ká bil k̄er bay bi le, mì d̄aa vu mbom bo tul bol kusol ñgerewuru, roo le, ká bil fe d̄aa naysuo na, mì d̄o ba koy feyaa. Áa, kók̄o síe hay ká mini key na! Nzob̄ ve ndaw r̄oo a t̄ina mì ká bil fe d̄aa naysuo ni ká kuo mì ba bil huđ key le? ñgerewuru k̄i mb̄iw h̄oy ze maa. Taambol hà ni b̄áy faa Zezu *Krisi ká ba ñgerembay naari!

8

Kaw b̄áy kumnun b̄áy faa Tem ñgerewuru

¹ Timbede key na b̄áyji le, bay mb̄iw kara m̄gba tul nzoḅri ká i zuo z̄iñ Zezu *Krisi na mb̄aa. ² Hurusuo Tem ñgerewuru ká hà nzoḅ kaw b̄áy kumnun b̄áy faa z̄uo z̄iñ Zezu Krisi na, tina mì saa bil h̄urusuo feyaa b̄áy huđ. ³ Feke ku na *bol kusol *Moyze maa bay d̄aa ya, bay ji le, naysuo na d̄aa hà h̄urusuo-ε tiya. Roo le, fe ká bol kusol maa bay d̄aa ya na, ñgerewuru k̄i s̄uo-ε ze d̄aa. Ka pie Vi-e vi tusiri key, a yaa s̄uo z̄iñ nzoḅ fe d̄aa yaa, a hu ba vuy *fe poy bay tul feyaa. Be mini ze, ñgerewuru d̄aaake bay bo tul feyaa ká d̄o bil naysuo nzoḅ, a b̄iēke h̄urusuo-ε. ⁴ Ka d̄aa munu bay haña bo, fe ká d̄o b̄áy zad̄e nzed̄em

ká bol kusol hii ðay haɲa náa d́áari na, ka d́o ðáy zadɛ nzedɛm ká sùo naari, ha náa séri simseɔ kere ðáy faa h́urusuo Tem ɲgerewuru ro bo, ðáy faa naysuo na mbáa.

⁵ Tusueke le, nzobri ká i se simseɔ ðáy faa naysuo na, i d́aa kér ðay ðari bo tul fe ká kɔn naysuoke hii. A roo le, nzobri ká i se simseɔ ðáy faa h́urusuo Tem ɲgerewuru na, i d́aa kér ðay ðari bo tul fe ká Tem ɲgerewuru hii ðayke. ⁶ D́aa kér ðay bo tul fe ká naysuo hii ðayke na, ha nzob se ba zad huɔ. Roo le, d́aa kér ðay bo tul fe ká Tem ɲgerewuru hii ðayke na, ha nzob se ba zad káw ðáy kumnun ðáy d́ekeke. ⁷ Bari nzobri ká i d́aa kér ðay ðari bo tul fe naysuo na, i ba nzob tul ɲgani ɲgerewuru a í d́aa vu mbom bo tul bol kusol-e ya. Tusueke le, ðari na i maa ðay d́aa ya. ⁸ Nzobri ká i d́o ðil fe d́aa naysuo na, i maa ðay rii law ɲgerewuru ya.

⁹ A roo le, ðaari na, i ba nzobri ká i se simseɔ ká naysuo hii na ya, í d́aa fe ká Tem ɲgerewuru ze hii ðayke, ðay ji le, be na, ka d́o ðil law-rì. Nzob ká d́o ðáy Tem taa Krisi ya le, ka ba taa be ya. ¹⁰ Zadka Krisi d́o ðil law-rì, ze naysuo-rì a zín huɔ ðay tul feyaa h́oy kara, Tem be ha rì kaw ðáy kumnun, ðay ji le, ɲgerewuru naa ðay ká tul-rì a ha rì d́o ðáy zadɛ nzedɛm ká nun-ɛ. ¹¹ ɲgerewuru tina Zezu saa sakra nzob huɔferi ha ni kaw ðáy kumnun. A ze, zadka Tem be d́o ðil law-rì le, be ká'a tina Krisi saa sakra nzob huɔferi ha ni kaw ðáy kumnun na, a haɲa naysuo-rì ká d́o ba fe huɔe na, kaw ðáy kumnun ndaw ðáy faa h́urusuo Temke ká d́o ðil law-rì na ku.

¹² Be mini ze yu-iri, fe ká d́o nun haɲa náa d́áari na d́o d́i. Roo le, fe ká d́o nun haɲa náa d́áari munu ká naysuo hii na, tiya. ¹³ Zadka i d́aa fe ká kɔn naysuo ze hii le, i zín huɔ. Roo le, zadka i ha kɔn fe naysuo hu mburuk ká ðil law-rì ðáy faa h́urusuo Tem ɲgerewuru le, i káw ðáy kumnun. ¹⁴ Nzobri riw bele ká Tem ɲgerewuru nda

faa pol-ri na, ða ðari k̄i ze i ða vu ηγερωυρου. ¹⁵ Tem ká ηγερωυρου ha r̄i na, ti ðáa r̄i ða koy h̄a h̄iε se r̄i ða k̄i ya. Roo λε, Temke na ha r̄i vi ða vu ηγερωυρου, a h̄a faa h̄a náa ðíkeri ni mii: «Aba, Bǎa*.» ¹⁶ Temke s̄uο-ε ðaa nasi ðayke ká ðil law naari nziiya mii, náa ðári vu ηγερωυruri. ¹⁷ Munu ká náa ðári vi-eri na, fe kereri ká'a k̄ōo ðo ðay tul nzōb ðeri na, náa z̄iηri z̄iη Zezu Krisi mb̄iw h̄oy, ðay ij̄i λε, zadka náa kóri seke fe z̄iη ni mb̄iw na, náa z̄iηri riη ðika kara z̄iη ni mb̄iw ndaw pi.

Rij ðika ká'a ðoko ðanguo

¹⁸ M̄i k̄o λε, riη ðika ká ηγερωυρου a t̄ina ðo zad hie h̄a naari na, zadka m̄i ker se ði λε, seke fe ká náa kóri timbeðe key na, ða fe ká maa mgbaka ðay líeke ya. ¹⁹ Tusueke λε, fer̄i riw bele ká'a ðaa ri na, k̄ōn kóko nam ká'a t̄inake vi-eri ða keλε ðaa ri lok lok, ²⁰ ðay ij̄i λε, fekeri ku na, i zuo fal fe p̄uηkeri ká re mbay ká tul-ri ha ri vi ða fe ká ḡōr h̄oy. Ba fekeri ku na ze, i h̄ii ðay ðoko munu ya, roo λε, ða ηγερωυρου k̄i ze mbi nzi-ε ká tul-ri. Ba gb̄uke ya ðáy, roo λε, ka k̄o λε, ²¹ nam hanε na, fer̄i riw bele ká'a ðaa ri na, a t̄ina ri saa ðil h̄urusuo koy fer̄i ká ða p̄uηke. λεε, ðari ðáy vu ηγερωυruri na, i káw ðáy tul-ri í z̄iη riη ðika na mb̄iw h̄oy.

²² Náa kóri ða tusue k̄i, kp̄uru tij̄i timbeðe key na, fer̄i riw bele ká ηγερωυρου ðaa ri na i k̄o seke fe, í ηguri ηgur ηgur munu ká máy nzōb ká k̄o seke fe ðay mbón̄. ²³ Ba ðari huo-ri h̄oy ya, roo λε, naari ká Tem ηγερωυρου ðo ðil law naari munu ða titire fe ini ká'a h̄a na, náa ηguriri s̄uο naari ηgur ηgur ðáy ðil law naari z̄iη ri ðay ḡiyanke nam ká ηγερωυρου a ó̄ōke peð̄ be ká s̄uο naari ηgid̄ bele, a ðaa naari kaw ðeð̄ ða vi-eri a h̄a naari s̄uο fie ká hu-huð̄

* 8:15 8.15 Báy nzaa aramri λε, Aba ða «Bǎa.»

ya na. ²⁴ Ì kò, naari na, náa zìnrì pam ro, roo lẹ, fe ká tòn ká òrì na, náa òrì law naari báy ze te òrì nzoò. A waa, nzoò ve ze a òrì law-ε te tul fe ká'a kò báy nun-ε ro na lẹ? Zafka'a kò feke ro na, ka ti òrì law-ε te òrì mbáa. ²⁵ Ze, munu ká náa kéri nzoò se tul fe ká náa kóri báy nun naari ya báy na, náa gíyanri kekeke báy íki law.

²⁶ Do faa mbíw munu ndaw, munu ká húrúso naari tiya na, Tem Ọ̀gẹ̀wọ̀rú wí sò naari, bay jí lẹ, náa kóri fe ká bay òrìake nzaa bay kere báy zafẹ ya. A lẹ, Tem Ọ̀gẹ̀wọ̀rú kí sùò-ε ze òrìake nzaa bay kere bay tul naari báy ọ̀gúrì ká nzoò maa bay òrìake báy nzi-ε ya. ²⁷ Lẹ, Ọ̀gẹ̀wọ̀rú ká ba nzoò békẹ bil law nzoò na, ka kò fe ká Tem hii bay gón na, bay jí lẹ, báy faa ká Ọ̀gẹ̀wọ̀rú hii na, ka òrìake nzaa bay kere bay tul nzoòrì ká i ba taa be.

²⁸ Náa kóri ba tusuε mii, nzoòrì ká i hii Ọ̀gẹ̀wọ̀rú ká'a òrì ri bay haṅa ri òrìake fe báy faa ká'a leke na, ferì riw bele ká tii tul-ri na, a haṅa fekeri vi ba fe kere ha ri. ²⁹ Ì kò, nzoòrì ká Ọ̀gẹ̀wọ̀rú nan ri pola na, ka mbi nzi-ε ha ri bay haṅa ri òrìake munu ká Vi-e, bay haṅa bo, ká bil ruo vi-eri riw bele na, Vi-e na ka ba ọ̀gẹ̀rẹ led. ³⁰ Bari ká Ọ̀gẹ̀wọ̀rú nan ri pola na, ka òrì ri ba taa be; a bari ká'a òrì ri ba taa be na, ka naa bay ká tul-ri ha ri òrìake zafẹ nzeòem ká nun-ε, a bari ká'a naa bay ká tul-ri ha ri òrìake zafẹ nzeòem ká nun-ε na, ka òrìake riṅ òrìake òrìake tul-ri.

Fe ká'a maa kún sal ini ká Ọ̀gẹ̀wọ̀rú mgbá zìnrì naari na tiya

³¹ A munu ku waa, náa òrìake mina ro se tul fe niri key na lẹ? Zafka Ọ̀gẹ̀wọ̀rú ba nzoò fal ọ̀gẹ̀rẹ naari na waa, nzoò ve ze a maa bay kúma naari báy lẹ? ³² Ì kò, be ká vu bil-e hoy kara ka beò naari ya, a pọ̀rì ni ba vuy *fe poy ha naari riw bele na waa, òrìake mina ndaw roo, ka ti haṅa

naari feri riw bele ɓáy faa Vi-e na ya ɓe woo? ³³ A ku waa, nzoɓ ve ndaw rɔɔ a ɗáa ɓay ɓo tul nzoɓri ká ɲɛɛwuru nan ri a ɗaa ri zuɔ ɓoɗ ɓa taa ɓe na ɓe? Nzoɓ mbijw mini kara tiya. ɓa ɲɛɛwuru kɪ ze naa ɓay ká tul-ri ha ri ɗo ɓáy zaɗɛ nzeɗem ká nun-ɛ. ³⁴ A ku waa, a ve kɪ ndaw rɔɔ a máa ɓay haɲa ɓay mɓba tul-ri ɓáy ɓe? Mbijw tiya, ɓay ji ɓe, Zezu *Krisi hu a tji saa luɔ huɗ a kaw tunduo hoɗo ɲɛɛwuru, a ɗaa nzaa ɓay kere ɓay tul naari.

³⁵ Fe ji kɪ ndaw rɔɔ a máa ɓay kúnj sal ini ká Krisi mɓba zinj naari na ɓe? Fe mbijw ká'a máa ɓay kúnj salke na tiya: ɓa kɔkɔ síe ya ndaw, ɗoko ɓil huɗ ya ndaw, ɗáa nun tuɔ síe ya ndaw, kɔn luye ya ndaw, séke tigbaa hoy ya ndaw, fe huɗri ká i kiri tul naari gbuk ya ndaw, mase huɗ maamii hoy kara ya ndaw pi. ³⁶ I ɗaa ɗo ɓil mbede ɲɛɛwuru mi:

«ɲɛɛmbay, ɓay tul-a na ze,
 namri riw bele ɓuru ɗɔke ɓa fe huɗ,
 í ɗara ɓuru munu ká i kúɔke baɗuri í séke ɓa zaɗ
 ika ri†.»

³⁷ Roo ɓe, ká ɓil fe niri riw bele ká tji tul naari na, náa ɓári bawda nzoɓ háw yumri ɓáy faa hurusuo nzoɓ ká kɔ naari ɓa nzoɓ nun-ɛ na.

³⁸ Mì kɔ ɓa tusue: fe ká'a máa ɓay kúnj sal ini ká ɲɛɛwuru mɓba zinj naari na, mbijw tiya. Ze ɓa na huɗ, mase káw ɓáy kumnun hoy kara ɗaa fe mbijw ya. Leɗ nzaapeɗri ká nulue, mase temndayari ká re mbay, mase hurusuo kɪri hoy kara, i ti ɗáa fe mbijw ya. Feri ká'a tji timbeɗɗe key, mase feri ká'a vika vuku hoy kara, ti ɗáa fe mbijw ya ndaw. ³⁹ Wɔruri ká tusiri key, mase wɔruri ká zaɗ baw hoy kara, i ti ɗáa fe mbijw ya, rɔɔ ɓáy feri riw bele ká ɲɛɛwuru ɗaa ri na hoy kara, i ti ɗáa fe mbijw ya ndaw pi. Fe mbijw ká'a máa ɓay kúnj sal ini ká ɲɛɛwuru tina ɓáy faa Zezu Krisi, ɲɛɛmbay naari na, tiya.

† 8:36 8.36 Simri 44.2-3.

9

Pol rε sùo-ε ðay tul leđ IzarayElri

¹ Báy riη *Krisi lε, ðay ká mì ðáa na ða sùo ðay k̄i ðo, ða kúđ ðay ya. Kér ðay ká ðil w̄ara law-i ðáy faa Tem Law Pie kara, ðaa nasi ðayke mii: ² mì ðaa síe ηḡij ðamba tasiri, a law-i kara nze mgbuk mgbuk ðaηguo ðay tul saw ðiri ká i ða Ziðri. ³ Mì rε sùo-i ðay haηa ði ze, maa lε, ðeði ka mgba tul-i a wálke sakra ði ðáy Krisi ðay tul yu-iri ha ri ziη pam, ðari ká i ða saw ðiri na. ⁴ Bari na, i ða leđ IzarayElri* ká ηγερωυru nan ri, a ðaa ri zuo ðođ ha ri vi ða vi-eri. Ka ha ri ko riη ðika ðe ndaw, a saa kuniri ziη ri ndaw, a ha ri bol kusol ndaw, a kiε ri faa rúo ni ndaw, roo a waa feri ká ðay tul-ri ndaw pi. ⁵ I ða vu bulu *Abaraham, Izak, ðáy *Zakoð, a Krisi k̄i sùo-ε ká ví yaa sùo ziη nzoð na h̄oy kara, ða saw ðari ndaw. ηγερωυru Nzoð Káv Tul Feri Riw Bele na, ndađ ðay písi ni ðaηguo kpaðara! Amεm!

⁶ Be ze ða fe ðáa mii, ðay ká ηγερωυru waa na, ða fe ká gor h̄oy ya. Ì ko, vu bulu IzarayElri riw bele ze i ða saw *IzarayEl taa tusuεkeri ya. ⁷ Vu bulu Abarahamri h̄oy kara, i ða vi-e taa tusuεkeri riw bele ya ndaw, ðay ij lε, ηγερωυru ðaa ha Abaraham mii: «Báy faa vi-e Izak ze vu bul-eri i rúoke ðamba munu ká mì waa ðayke ziη mù na†.» ⁸ Bay key na kiε mii, ða nzoðri riw bele ká i mboη ri ká saw Abaraham ze i ða vu ηγερωυru taa tusuεkeri ya. Roo lε, ðari huo-ri ká i mboη ri ðáy faa ðay ká ηγερωυru waa na h̄oy ze, i ða vu bulu Abaraham taa tusuεkeri. ⁹ Bay ká ηγερωυru waa ðay tul-e na ze do key: «Káy k̄i ká ðáy ðil few ká mini key ká mì ȳi ðay ví

* 9:4 9.4 Leđ IzarayElri na, i ða vu bulu Zakoð. Be Zakoð na, ηγερωυru ha ni riη ða IzarayEl. † 9:7 9.7 Tiika saw fe 21.12.

na, *Saara a mbónj leđ w̄ara nzoḅ†.» ¹⁰ Ba be nu ku h̄oy ya, vu Rebikari ká i ba leđ nd̄oḅri na, b̄aa ḅari mb̄iw h̄oy ba bulu naari Izak. ¹¹⁻¹² Roo le, pola r̄oo ḅay haḅa Rebika mboḅ ri na, ḅgerewuru ḅaa ha ni mii: «ḅgerē leđ na a đ̄iḅ tul-e ká saḅ bal nzoḅ vbiele§.» B̄áy ḅil sew ká ḅgerewuru ḅaa ḅay ku na le, leđ nd̄oḅri na, i mboḅ ri ya b̄áy, a fe kere mase fe kaayari kara, leđkeri ku na i đ̄aa ya b̄áy. Ze ḅgerewuru na nan nzoḅri a đ̄i ri b̄áy faa ká'a leke ḅo, b̄áy faa peđ đ̄aa nzoḅ ya, ¹³ munu ká'a ḅaa đ̄o ḅil mbede be mii: «Mì hii Zakoḅ, a mí p̄oḅ *Esaw*.»

ḅgerewuru ba mbay tul feri riw bele, a đ̄aa feri b̄áy zađe

¹⁴ A ku na waa, náa b̄ári mina ro le? Leē, ḅgerewuru na ba nzoḅ ká đ̄aa fe đ̄o b̄áy zađe ya zu le? Munu ya!

¹⁵ Be na, ka ḅaa ha *Moyze mii:

«Mì đ̄aa law kere ziḅ nzoḅ ká mì hii ḅay đ̄aa kere ziḅ ni, a mí k̄o nun síe nzoḅ ká mì hii ḅay k̄oḅ nun síe be†.»

¹⁶ Feke ku na đ̄o ḅay tul law hiiya nzoḅ ya nd̄aw, ḅay tul h̄urusuo nzoḅ ya nd̄aw, roo le, đ̄o ḅay tul ḅgerewuru ká k̄o nun síe nzoḅ munu ká law-ē hii. ¹⁷ Be ze ḅgerewuru ḅaa ha mbay *Farawon ká ḅil mbede be mii: «Bo na, mì đ̄aa mù kaw ba mbay ḅay t̄ínake h̄urusuo-i ba kele b̄áy faa ḅo, ḅay haḅa riḅ-i ka mgbáke ká tusiri key riw bele‡.»

¹⁸ Be ze, ḅgerewuru k̄o nun síe nzoḅ munu ká'a hii, a ha law ḅoḅo ha nzoḅ munu ká'a hii.

¹⁹ K̄o ya le, nzoḅ haḅe a b̄aa ha mì mii: «Zađka đ̄o munu ku waa, đ̄aa mina nd̄aw r̄oo ḅgerewuru đ̄aa ḅay ḅo tul nzoḅ b̄áy le? A waa, ka đ̄aa fe ká ḅgerewuru k̄i

‡ 9:9 9.9 Tiika saḅ fe 18.10,14. Leđ w̄ara nzoḅke na ba Izak ká ya Rebika ba máy be. § 9:11-12 9.11-12 Tiika saḅ fe 18.10,14.

* 9:13 9.13 Malasi 1.2-3. † 9:15 9.15 T̄i kele 33.19. ‡ 9:17 9.17 T̄i kele 9.16; ì k̄i T̄i kele 7-15.

mbi nzi-ε ɓay haɲa ni ɗaa na ya ɓe woo?»²⁰ A ɓo nzoɓ ká mù ɓaa ɓay munu ku na waa, mù ɓa ve ndaw rɔɔ, mú máy ɓay zɪŋ ŋɛɛwuru ɓe? Ì kér í kɔ, suna ká i mbuo na, a ɓáa h̄a nzoɓ mbúo ni mii: «Bay j̄i ndaw rɔɔ, mù mbúo m̀i ɗo mini key na ɓe woo» na ya.²¹ Nzoɓ mbúo pay na, maa ɓay ɗáa fe ɓáy pay na munu ká law-ε hii: pay taa mbjwke ku na, ka maa ɓay mbúoke tɔy ndaa, a pɔŋ ɓie a mbúoke suna taa hɔyke[§]. Waa, ì kɔ munu ya ɓe?

²² Ze, zadka ŋɛɛwuru hii ɓay ɗoko munu ká nzoɓ mbúo pay na waa, ɓay j̄i ɓo ze ɗo ɗi ɓe? Ba ɓe k̄i ze ka hii ɓay kíε nzoɓri hεε ɓe ɓáy h̄urusuo-ε. Be nu ku hɔy kara, ka iki law-ε ŋḡi-ŋḡi ká tul nzoɓri ká i maa ɓay zɪŋ hεε ɓe, a í ɗo ɗi ya ɓay zɪŋ ɓíε.²³ Ba ɓe k̄i ndaw ze ka hii ɓay kíε bawda riŋ ɗika ɓe ɓay tul nzoɓri ká'a kɔ nun síe ɓari. Ba ɓari ká'a leke ri ɗo pola ɓay haɲa ri zɪŋ riŋ ɗika ɓe na.²⁴ Nzoɓkeri ku na, ɓa naari ká ŋɛɛwuru ɗi naari ká sakra nzoɓri ká i ɓa Ziɓ na ku hɔy ya, roo ɓe, ká saw nzoɓ k̄iri kara ndaw pi.²⁵ Be ze ɓa fe ká ŋɛɛwuru ɓaa ɓayke ɗo ɓil mbede Oze nzoɓ yaaŋa ɓay saa nzaa ŋɛɛwuru mii:

«Nzoɓri ká i ɓa taa ɓi ya na m̀i ɗika ri ɓa nzoɓ ɓiri;
a saw nzoɓri ká pola lew m̀i hii ri ya na,

m̀i kóko ri ɓa nzoɓ nun-i.*

²⁶ A zad ká i ɓaa ha ri ká ɗi mii:

“I ɓa nzoɓ ɓiri ya” na,

ká zadε na ku k̄i ze,

i ɗika ri ɓa vu ŋɛɛwuru, Nzoɓ Káw ɓáy Kum-nun.»†

²⁷ A ɓay ká se tul leɗ Izarayɛlri na laa ɓe, ŋɛɛwuru ɓaa ɓáy faa Ezay nzoɓ yaaŋa ɓay saa nzi-ε mii:

«Ze, Izarayɛlri ruɔ munu ká dikuɗi ɓaa hɔy kara,

§ 9:21 9.21 Ezay 29.16; 45.9; Zeremi 18.6. * 9:25 9.25 Oze 2.25. † 9:26 9.26 Oze 2.1.

nzobri ká mì yaaṅa ri na, i máa zadε nzeKre hoy,
²⁸ Bay ʒi ʒε, ʒgerEmbay a ví dʒáa fe ká'a ɓaa Bay dʒáa
 ká tusiri key

ha ni ɔ báy zadε ʒgidʒ bele ɓa vaa koɔʒ hoy.»[‡]

²⁹ Do munu ká Ezay ɓaa ɓayke pola ndaw mii:

«Zadka ʒgerEwuru, Mbay Tul Feri RiW Bele
 koɔɔ vu bulu leɔ Izarayel haneri ha naari ya ʒε,
 náa dúkuri mburuk mburuk
 munu ká nzobri ká Soɔom báy Gomɔɔ.»[§]

Leɔ Izarayelri daa law-ri ɓo tul ʒgerEwuru ya

³⁰ A ku waa náa ɓáari mina ro zey ʒε? Bay ká náa ɓáari
 na ze ɔo key: nzobri ká i ɓa Ziɓ ya, ká í nzaa faa Bay haṅa
 ʒgerEwuru naa Bay ká tul-ri ha ri ɔo Bay zadε nzeɔem
 ká nun-ε ya na ze, ka naa Bay ká tul-ri báy faa mbika law.

³¹ A ɓari Ziɓri ká i nzaa faa Bay haṅa ʒgerEwuru ka naa
 Bay ká tul-ri ha ri ɔo Bay zadε nzeɔem ká nun-ε báy
 faa dʒáa *bol kusol na laa ʒε, i ʒiṅ faake ya wum. ³² Bay ʒi
 ki zu ʒε? Bay ʒi ʒε, ɓari na i nzaa faa Bay ndádʒ ká nun
 ʒgerEwuru báy faa peɔ dʒáa ɓari ɓo, báy faa dʒáa law ɓo
 tul Zezu *Krisi na ya. Be ze, i téke tisaw í lie munu ká
 ʒgerEwuru ɓaa ɓayke ɔo ɓil mbeɔe ɓe mii:

³³ «Bi na, mì daa tisaw ɓo puo ká *Siɔn.

ʒa tisaw téke ɓal nzobri, a daa ha ri lie.

Roo ʒε, nzob ká daa law-ε ɓo tul-e na,

law-ε ti sáa ya mgbaṅ.»*

[‡] 9:28 9.28 Ezay 10.22-23. § 9:29 9.29 Ezay 1.9; Tiika saw fe 19.1-29.

* 9:33 9.33 Ezay 28.16. «Tisaw» na ɓa Zezu. Munu ká Ziɓri hii Bay
 dʒáa law-ri ɓo tul Zezu Krisi ya na, Zezu na vi ɓa ʒguɔʒ puu
 ká Ziɓri te a í lie. I hii Bay ɓe ya, Bay ʒi ʒε, ɓari Ziɓri na
 i giyaṅ nzob yaaṅa nzob ká'a tína ri saa ɓil nduo domay
 Rómri ɓo, ɓa Nzob Yaaṅa Nzob haṅ ká i ɓer ni ɔo tul puu
 say huɔʒ na ya.

10

¹ Yu-iri, fe ká law-i mgba òfi báy òbil wàrà law-iri riw bele, ká mí kòf ògerewuru òbayke na, òbay haṅa Zifiri ká i òba saw òbi na i ziji pam. ² Mì òba nzoò òbay nasi òbari, a mí kò mii òbari na i nduò kiyaw kiyaw òbay tul ògerewuru, roo lè, nun nzeṃke ze puo ri. ³ Tusuke lè, faa ká ògerewuru náake òbay ká tul nzoò ha ni òfò òbay zaḍe nzeḍem ká nun-è na, i kò ya a í nzaa faake báy tul gaṅ sùo-ri kiji hõy. Òbe mini ze, i òfáake vu mbom òfo tul faa ká ògerewuru leke na ya. ⁴ Mì òbaa mini key, òbay jì lè, Krisi ká vi na, ka òba óró òbie fe òfáa bol kusol na, òbay haṅa òfo nzoòri riw bele ká i òfaa law-ri òfo tul-e na, ògerewuru ka naa òbay ká tul-ri ha ri òfò òbay zaḍe nzeḍem ká nun-è.

⁵ Ì kò, òbay ká se tul haṅa òbay naa ká tul nzoò ha ni òfò báy zaḍe nzeḍem ká nun ògerewuru báy faa òfáa vu mbom òfo tul bol kusol na, *Moyze òbaa òbayke pola hõy mii: «Nzoò ká òfaa fe ká bol kusol òbaa báy zaḍe riw bele na lè, a káw báy kumnun báy faa bol kusolke na*.» ⁶ A òbay ká se tul haṅa ògerewuru naa òbay ká tul nzoò ha ni òfò báy zaḍe nzeḍem ká nun-è báy faa òfáa law òfo tul Krisi na, ka òbaa mii: «Mu kér ká òbil law-a kiji hõy mii, nzoò ve ndaw ròò a séke nulue lè», na ya. (Òbayke hii òfáa mii, òbay haṅa Krisi òfira a vi tusiri key.) ⁷ Mu kér mii: «Nzoò ve ndaw ròò a séke *luò zaḍ baw ká gbũke tiya lè», na ya ndaw†. (Òbayke hii òfáa mii, òbay tína Krisi saa sakra nzoò huḍeri.) ⁸ A ku na wàa, òbayke òbaa mina ro zu lè? Òbayke òbaa mii: «Òbay ògerewuru na òfò òfi ya òdeò ká lakun-a key hõy, a òfò nzaa-a ndaw, ròò òbil law-a ndaw pi‡.» Òbayke ku na ze òba káa òbay òfáa law òfo tul Zezu Krisi ká òburu ka-káake na. ⁹ Ze, zaḍka nzaa-a tiji ta-taṅ

* 10:5 10.5 Soro peḍ òfáa Leviri 18.5. † 10:7 10.7 Kijija bol kusol ba siḍike 9.4. ‡ 10:8 10.8 Kijija bol kusol ba siḍike 30.14.

mii, Zezu ɓa ɲɛɛmbay, a mú ɗaa law-a ɓo tul tína ká ɲɛɛwuru tina ni saa sakra nzoɓ huɗeri ha ni kaw ɓáy kumnun na ɛ, ɲɛɛwuru a yaɗa mù, ¹⁰ ɓay yi ɛ, nzoɓ ká ɗaa law-ɛ ɓo tul Zezu Krisi na, ɲɛɛwuru naa ɓay ká tul nzoɓke ha ni ɗo ɓáy zadɛ nzɛɗɛm ká nun-ɛ. A zadka nzaa nzoɓke tji ta-taɗ na ka yaa ni. ¹¹ I ɗaa ɓayke ɗo ɓil mbede ɲɛɛwuru ndaw mii: «Nzoɓ ha ha ká ɗaa law-ɛ ɓo tul-e na, law-ɛ ti saa ya mgbanɗ.» ¹² Be mini ze, nzoɓri ká i ɓa Ziɓ, mase i ɓa na Ziɓ ya hoɗ kara, wál sakra ɓari tiya; ɲɛɛmbay ká mbijw key ki ze ɗo ɓay tul-ri riw bele, a ɗaa kere ziɗ nzoɓri riw bele ká i kod ni, ¹³ munu ká i ɗaa ɗo ɓil mbede be mii: «Nzoɓ ha ha ká kod ɲɛɛmbay ɛ, ɲɛɛwuru a yaɗa ni*.»

¹⁴ A ku na waa, nzoɓ ká ɗaa law-ɛ ɓo tul-e ya ku na, a ɗaa mina ndaw roo a kod ni ha ni ya ni ɛ? A nzoɓ ká laa soro ɓay be ya na waa, a ɗaa mina ndaw roo a ɗaa law-ɛ ɓo tul-e ɛ? Zadka nzoɓ mbijw kara se a ka-káa Bay Kere ká se tul Zezu ha ri ya na waa, nzoɓ a ɗaa mina ndaw roo, a laa ɓay be na ɛ? ¹⁵ Zadka i pie nzoɓ ɓay haɗa ni vaa ka-káa ɓayke ya na waa, nzoɓke a ɗaa mina ndaw roo, a se a ka-káa ɓayke na ɛ? I ɗaa ɗo ɓil mbede ɲɛɛwuru mii: «Kóko ví nzoɓ káa Bay Kere ɲɛɛwuru na ɓa fe suoriya†.»

¹⁶ Roo ɛ, ɓa nzoɓri riw bele ze i ya Bay Kere na key ya. Ezay nzoɓ yaɗa ɓay saa nzaa ɲɛɛwuru ki kara re sùo-ɛ mii: «Áa! Mbay, waa, nzoɓ ve ze ɗaa law-ɛ ɓo tul ɓay ká ɓuru ka-káake na ɛ‡?» ¹⁷ Be mini ze, ɗaa law ɓo tul Zezu Krisi na, vi ɓáy faa láa káa ɓay, a káa ɓayke ká nzoɓ laa na laa ɛ, ɓa káa Bay Kere ká se tul be Krisi.

§ 10:11 10.11 Ezay 28.16. * 10:13 10.13 Zuyɛl 3.5. † 10:15 10.15 Ezay 52.7. ‡ 10:16 10.16 Ezay 53.1.

¹⁸ LEE, m̀i vbi ðay mii: leđ Izarayelri key na waa, i laa kaa Bay Kere key na ya wum le woo? U-uu, i la-laa na ki, ðay ji le, mbede ηγερωυρου ðaa ta-taη mii:

«Kusol-ri yaa zad kpol kpol ka tusiri key,
a ðay ðari ka i ðaa na ku hoy kara,

se kpuru a mgba gbu zad di di ka tusiri key^s.»

¹⁹ Mi yi mi vbi ðay ða ki na roðay mii: le, kaa ðay key na waa, leđ Izarayelri laa sawke taη ya wum ða tusuε ki le? U-uu, i laa sawke ta-taη na ki, roo le, i yaa ðayke ya. ηγερωυρου ðaa ðayke ha ri pola ndaw ðay faa Moyze mii:

«Mi sam fe zuo tul nzoðri ka mu ko ri ða fe ya na
ðay harja mu ko le, mu ðaake sere ka ziη ri.

A mi sam fe zuo tul nzoðri ka mu ko ri ða koðkri,

ðay harja mu ko le, law-a ka faa mu ka tul-ri*.»

²⁰ ηγερωυρου yi a ðaa ðay ðay faa Ezay nzoð yanna ðay saa nzi-ε mii:

«Nzoðri ka i nzaa mi ya na, ðari ze i ziη mi.

A nzoðri ka i kod mi ya na, mi tina suo-i ha ri†.»

²¹ A ðay ka se tul leđ Izarayelri laa le, ηγερωυρου ðaa mii:

«Bil namri riw bele na,

mi kaa nduo-i ðay wara law-i ha nzoðri ka i ða nzoð
tjieri,

ka i hii ðaa vu mbom ðo tul-i ya na‡.»

11

ηγερωυρου poη fal leđ Izarayelri ya

¹ Munu zu le, mi vbi ðay mii: A munu ku waa, le, ηγερωυρου poη leđ Izarayelri ka i ða nzoð ðeri na poη

§ 10:18 10.18 Simri 19.5. * 10:19 10.19 Kijja bol kusol ba siðike 32.21.

† 10:20 10.20 Ezay 65.1. ‡ 10:21 10.21 Ezay 65.2.

kj wǔm ro zu lɛ woo? Ǫ-uu, munu ya, ɓay ʒi lɛ, ɓi kj sùo-i kara mì ɓa leɗ *Izarayɛl, a mí ɓa vu bulu *Abaraham ká saw kǎni Bezamɛ. ² Ʒɣɛɛwuru na, nzob ɓeri ká'a nan ri pola ɗo ɓoɗ ɓa taa ɓe na ka pɔŋ ri ya. Ì kɛr se tul ɓay ká mbede Ʒɣɛɛwuru ɓaa se tul nzob yaaŋa ɓay saa nzaa Ʒɣɛɛwuru *Eli na í kɔ. ʼBe na, ka rɛ sùo-ɛ ká pol Ʒɣɛɛwuru ɓay tul leɗ Izarayɛlri mii: ³ «Ʒɣɛɛmbay, leɗ Izarayɛlri na, i i nzob yaaŋa ɓay saa nzaa-ari a í ɓie *tutakra fe poy ɓori. ʼBa ɓi huɔ-i hɔy ro ze mì tònŋ, ze i nzaa faa ɓay ika mì*.» ⁴ A waa, ɓay ʒi ze Ʒɣɛɛwuru yijira ɗo ɗi ha ni lɛ? Ka yijira ɓáy ɓay mii: «Ba ɓo huɔ-ɔ ya, roo lɛ, mì kɔɔ nzobri ɓa isɔɗ duɔ zaɗ tɔnɔ say (7.000) ká i huku pol wuru *Baal ya na ɓa taa ɓi†.» ⁵ Ze timbeɗe key hɔy kara, ɗo faa mɓiw munu ndaw. Ʒɣɛɛwuru nan nzobri ká sakra leɗ Izarayɛlri maa zaɗe nzekre hɔy ɓay yaaŋa ri ɓáy faa law kere ɓe. ⁶ ʼBe na, ka nan ri ɓáy faa law kere ɓe ɓo, ɓáy faa peɗ ɗáa ɓari ya, ɓay ʒi lɛ, zaɗka'a nan ri ɓay tul peɗ ɗáa ɓari lɛ, ka ɗaa ɓay tul law kereke na ku mbãa.

⁷ A ku waa, fe ʒi kj ze kal lɛ? Fe ká leɗ Izarayɛlri nzaa na, i zinj ya. ʼBa ɓari huɔ-ri ká tul-ri nzekre ká Ʒɣɛɛwuru nan ri na ku kj hɔy ze i zinj. A nzob hawri na laa lɛ, law-ri ŋɔŋ ha ri ɗaa láa saw ɓayke na kpuy‡, ⁸ munu ká i ɗaa ɓayke ɗo ɓil mbede Ʒɣɛɛwuru mii:

«Ʒɣɛɛwuru ɗaa ha kɛr ɓay ɓari ɗo tiɗi,

nun-ri fumra ká ɗi gbibli ndaw,

a suku-ri hɔy kara mbii diɓ ká ɗi kpuru tji timbeɗe key§.»

⁹ Mbay *Davidf kara ɓaa ndaw mii:

* 11:3 11.3.1 Mbayri 19.10-14. † 11:4 11.4.1 Mbayri 19.18. ‡ 11:7 11.7 Ì kj Ròm 9.31; 10.3. § 11:8 11.8 Ezay 29.10; Kijja bol kusol ba siɗike 29.3.

«Ndaɗ ɓay haɗa fe ndaɗi ɓari ká hoɗɔk hoɗɔk na
 ka fére a vi ɓa ndaw taka ri,
 a ɓa gbana mgbaka ri ndaw,
 roɔ a ɓa ŋguɗ puu téke ɓal-ri ndaw
 ha ri zĩŋke ɓíe ká maa tul-ri.

¹⁰ Ndaɗ ɓay haɗa nun-ri ka fũmra gbiɓli
 ha ri ko zaɗ mbãa;
 a mú ɗaa ha sobake ka hii ri
 ha mbol-ri ka te zúruru ɓaŋguɔ*.»

Leɗ Izarayɛlri lie wũm ya

¹¹ Ze m̀ vbi ɓay na roɓay mii: le, leɗ Izarayɛlri ká i hii
 ɗáa law-ri ɓo tul Zezu ya, ká í te ɓal-ri í lie na waa, i li-lie
 ki wũm ki ro zu le woo? Ú-uu, munu ya! Roo le, ɓay tul
 fe ɗáa kaaya ɓari na ku ze, nzoɓ hayri ká i ɓa Ziɓ ya na i
 zĩŋke pam. Feke ɗo munu ɓay haɗa leɗ Izarayɛlri ko le, i
 ɗáake sere zĩŋ ri. ¹² Zaɗka fe ɗáa kaaya ɓari vi ɓa fe sami
 ha nzoɓ haɗri ká tusiri key, a leɗi ɓari vi ɓa fe sami ha
 nzoɓri ká i ɓa Ziɓ ya ku na waa, zaɗka ɓari Ziɓri ki ŋgid
 bele i yi í zĩŋ pam na waa, a ví ɓa bawda fe sami ha nzoɓri
 riw bele ya mina le woo!

¹³ Timbeɗe key na, m̀ ɓaa ɓay zĩŋ ɓaari ká i ɓa Ziɓ ya
 na ro. Bi na, m̀ ɓa nzoɓ ndáy nzaaped ɓay tul nzoɓri
 ká i ɓa Ziɓ ya. Munu ká ɓa ped ɓi na, m̀ zay sùo-i ká ɗi,
¹⁴ a mí hii ɓay ɗáa ha nzoɓri ká i ɓa saw ɓiri na i ko le, i
 ɗáake sere zĩŋ ri ɓo ha nzoɓ haɗeri zĩŋke pam. ¹⁵ Ì kér í
 ko: zaɗka ŋgerewuru poŋ fal Ziɓri a ɗaa ha nzoɓri ká i
 ɓa Ziɓ ya na, i zĩŋ faa í zuɔ zĩŋ ni na waa, ɓod ɓáy roɔ,
 zaɗka ŋgerewuru a yaɗa ri na, a ɓá bawda fe kere ká ɓa
 káw ɓáy kumnun nzoɓri ká i hu na ya le woo? ¹⁶ Zaɗka
 nzoɓ mbi tul fe sum a ha ŋgerewuru le, kiɛ mii, ɓieri riw

*

11:10 11.10 Simri 69.23-24.

bele ku na ɓa taa ɓe. A ze zaɗka puu ɗo roo sawke ɓa taa ɲgerewuru ɛ, nzaa tɔykeri hoɣ kara ɓa taa ɓe ndaw.

¹⁷ *Leɗ Izarayɛlri na i ɗo munu ɓa puu oliviye taa puo ka i kuɗ nzaa tɔyke hanɛri ɓa fal. A ɓaari ka i ɓa Ziɓ ya na, i ɗo munu ɓa nzaa tɔy puu oliviye taa ɓisuy ka i ɗaa ri rji puu oliviye taa puo ha ri nzo mbiike a i so ɗo ɗi. ¹⁸ A munu ka i nzo mbii puu oliviye taa puo na, i ti siika suo-ri ka tul nzaa tɔykeri ka i kuɗ ɓa fal na ku ya. Baari na, i ɓa nzaa tɔy puu hoɣ ɓo, i ɓa sawke ya.

¹⁹ Ko ya ɛ i ɓaa ha mi mii: «I kuɗ nzaa tɔy puuri ku na bay hana ɗuru rji ɗo bol-ri zu.» ²⁰ Ba tusue ki. ɲgerewuru kuɗ Ziɓri na ɓa fal bay tul mbika law ɓari ka tiya. A ɓaari laa ɛ, i so ɗo puu oliviyeke a i ɗo ɗi, bay ji ɛ, i ɗaa law-ri ɓo Zezu *Krisi. Munu zu ɛ, i nze bay suo-ri i sii suo-ri ya, ²¹ bay ji ɛ, zaɗka'a kuɗ nzaa tɔy puu oliviye taa puo ka ɓa leɗ Izarayɛlri ku na waa, maa bay ɓaari ka i ɓa nzaa tɔy puu oliviye taa ɓisuy ka i so ɗo ɗi na, ka ti kuɗ ri ya ɛ?

²² I ko faa ka ɲgerewuru baake nzoɓ law kere ndaw, a yiɲ ka tul nzoɓ ndaw na. Ka ɗaa yiɲ ziɲ Ziɓri ka i hii ɗaa law-ri ɓo tul Zezu ya i lie, a ɓaari laa ɛ, ka ɗaa kere ziɲ ri. Roo ɛ, ndaɗ bay kaw bil law kere ɓe na ndaw ro! Munu ya ɛ, a kuɗ ri munu ka nzaa tɔy puu na ndaw. ²³ A ɓari leɗ Izarayɛlri na, zaɗka i poɲ law ɲgoɲo ɓari i yi i vi ɛ, ɲgerewuru a ɗaa ri rji zaɗɛ ka pola na, bay ji ɛ, ka ɗo bay hirusuo ka bay ɗaa ri rji zaɗɛ ɓa ki. ²⁴ Tusueke ɛ, ɓaari ka i ɓa leɗ Izarayɛlri ya na, i ɓa nzaa tɔy puu oliviye taa ɓisuy ka i ɗaa rji puu oliviye taa puo na. Ba fe ka ɗaaake ɲgoɲ ɓamba tasiri ka nzoɓ maa ɗaa ya. Munu ka ɲgerewuru ɗaa peɗ ka ɲgoɲ ɓamba ka nzoɓ maa ɗaa ya na waa, maa bay ɓari leɗ Izarayɛlri ka i ɓa nzaa tɔy puu oliviye taa puo na, ka ti ɗaa ri rji zaɗɛ ɓa ki ya ɛ!

Leɔ Izarayɛlri riw bele i zɪ́ŋ pam

²⁵ Yu-iri, mi hii bay tina saw fe ka do zadf muni pola na, bay hana bo i ko le, i dife suo-ri ba nzob nun nzemri ya. Fefe na ze do key: Leɔ *Izarayɛl haneri na i vi ba nzob law ngɔŋɔ. Law ngɔŋɔ bari na a doko munu kpuru maa bay nam ka nzobri riw bele ka i ba Zib ya, ka ŋgerewuru nan ri ba taa be na, i vi zinke pam. ²⁶ Be ze, leɔ Izarayɛlri riw bele i zinke pam munu ka ŋgerewuru baa do bil mbede be mii:

«Nzob Yaana Nzobri na a uru saa Sign,
a naa fe kayaya vu bulu Zakobri.

²⁷ Zafka mi naa feyaa bari na,

a ba tusue kuni ka mi saa zɪ́ŋ ri†.»

²⁸ Zafka naa kerri se tul kaa Bay Kere ka Zibri tun ngereŋ na le, i ba nzob tul ngani ŋgerewuru bay hana bo, baari ka i ba Zib ya na i zɪ́ŋ kereke ka di. Roo le, zafka naa kerri se tul faa ka ŋgerewuru nanke ri na laa le, i ba nzob nun-ɛ bay tul bulu bari, ²⁹ bay yi le, ŋgerewuru na ha fe le, ka yi a vbiɔa ya, a nzobri ka'a di ri na kara, ka suo ker bayke ya ndaw. ³⁰ Baari na, pola na i mba nzaa ŋgerewuru, roo le, timbede key na ŋgerewuru ko nun sie baari, a dfaa law kere zɪ́ŋ ri bay tul Zibri ka i mba nzi-ɛ. ³¹ Zafka mbaka nzaa bari do ba faa ka ŋgerewuru koke nun sie baari na le, a koko nun sie bari faa mbij munu ka baari na ndaw, ³² bay yi le, be na ka mba nzobri riw bele do bil mbaka nzaa bay kike law kere be ha nzobri riw bele.

³³ Kuu-wuy! ŋgerewuru na ba bawda nzob!

Nun nzem be bay fe koko be na, gbuke tiya!

Feri ka'a mbi nzi-ɛ ka di na,

nzob ka'a maa bay koko sawke ko na, mbij tiya!

Feri ka'a leke ka bil law-ɛ bay dfaa na kara,

† 11:27 11:27 Ezay 59:20-21.

nzob ká'a máa kóko sawke ko na, mbijw tiya ndaw!
³⁴ I dfaa dfo bil mbede ηγερωυru mii:
 «Nzob ve ze ko ker bay ηγερωυmbay na le?
 Nzob ve ndaw rɔɔ, maa bay haɲa ni nzaa bokoko le‡?»
³⁵ «Waa, nzob ve ndaw rɔɔ, ha ni fe rɔɔ
 bay haɲa ni yi a puo ni mbolke le§?»
³⁶ Tusueke le, feri riw bele uru saa luo-ε;
 feri riw bele dfo bay faa hɣurusuo-ε ndaw,
 a feri riw bele dfo bay tul-e ndaw pi!
 Riη dika ba taa be banɲuɔ kpaɔara.
 Amem! Ndad bay haɲa ni ka dfo munu na ki!

12

Séke simseɔ ká rii law ηγερωυru

¹ Yu-iri, munu ká ηγερωυru dfaa law kere zih naari na, mi bo ri bay haɲa ri mbi sùo-ri bay yore dɛɔ ha ni ba *fe poy ká dfo bay kumnun bod ba taa be a rii law-ε. Be ndaw rɔɔ, a bá tusue rúo ηγερωυru ká uru saa bil law-ri ká dfo nun haɲa ri dfaa na. ² Ì mbóro nduo ped nzob tukeleri ká tusiri key na ya, roo le, ì ha ηγερωυru ze ka fére ker bay baari ba fie, a ha ri nun nzem fie ká bay haɲa bo, ì maa kéleke fe ká law-ε hii: fe ká ba kere ndaw, a rii law-ε ndaw, rɔɔ a dfo bay zadε nzedem ndaw pi.

³ Bá y faa law kere ká ηγερωυru ha mi na, mi baa ha ri riw bele: nzob ha ha le, ka ko sùo-ε ba nzob ká bamba ya. Roo le, ka ko sùo-ε maa bay faa mbika law ká ηγερωυru ha ni na. ⁴ Ì ko, sùo náa nzob ká mbijw key na, nzaa vawkeri ηgii bamba, a ped dfaa nzaa vawkeri ká mbijw mbijw na kara dfo bod bod. ⁵ Do faa mbijw munu ndaw, ze náa ruori na bamba hoy kara, náa dori ba sùo ká mbijw hoy bay faa zúo zih Zezu *Krisi. Naari riw bele

‡ 11:34 11.34 Ezay 40.13. § 11:35 11.35 Zob 41.3.

na, náa zuɔri zih̄ k̄i munu ɓa nzaa wáw sùo-ri ká mb̄iw. ⁶ Náa ɗori ɓáy fe iniri ɓoɗ ɓoɗ ká ŋɛɛwuru ha naari hɔy hɔy maa ɓáy zaɗ peɗ ká'a hii ɓay haɗa náa ɗáari. 'Be ze, zaɗka nzoɓ mb̄iw ká sakra naari key, ɗo ɓáy fe ini yaɗa ɓay saa nzaa ŋɛɛwuru a ɓaa ha nzoɓri le, ɗo nun haɗa ni ka ɗaa maa ɓáy mbika law ká'a ɗòke na. ⁷ Zaɗka nzoɓ k̄i ɗo ɓáy fe ini ká ɓay ɗáake peɗ ha nzoɓri le, ɗo nun haɗa ni ka ɗaa peɗke na ɓáy zaɗɛ ndaw ro! A nzoɓ ká ɗo ɓáy fe ini fére nzoɓri fe laa le, ka fére ri fe na. ⁸ Nzoɓ ká ɗo ɓáy fe ini ɗáa wara ɓo ɓil law nzoɓri le, ka ɗaa munu na k̄i. Nzoɓ ká ɓa nzoɓ haɗa nzoɓri fe le, ka ɗaa ɓáy law kere ká puluk. 'Be ká'a ɓa nzoɓ ndáka faa pol nzoɓri le, ka ɗaa ɓáy faake. A nzoɓ ká ɓa nzoɓ kókɔ nun síe nzoɓri laa le, ka ɗaa ɓáy suoriya.

⁹ Ndaɗ ɓay haɗa law ini taa tusuɛke ze ka ɗo sakra ɓaari. Ì tunj fe kaayari na ngeren ɓa fal, a í mɓa saw fe kere ze í ɗaa. ¹⁰ Ì kɔ k̄i ɓa nzoɓ nun k̄i munu ɓa yu k̄iri ká i hii k̄i, a í ɗaa mbay ɓo tul k̄i ɓa lie ɓa lew. ¹¹ Ì nduo kiyaw kiyaw a í ɗáake peɗ ha ŋɛɛmbay ɓáy ɓil law-ri riw bele ɓo, í ɓa lay ya. ¹² Ì ɗaa suoriya ɓay tul fe ká ŋɛɛwuru waa zih̄ rì ká ì ɗaa law-ri te ɗi nzokɗo na. Ì íki law-ri ká ɓil fe sekeri ká tji tul-ri, a í ɗaa nzaa ɓay kere ɗanguɔ kpaɗara. ¹³ Yu ɓaari ká ɓil Krisi ká i se síe fe na ì so ri ká ɗi, a í mɓa nzoɓri ká i vi luo-ri na ɓáy kere. ¹⁴ Ì sám fe zuɔ tul nzoɓri ká i ɗaa nun-ri tuɔ síe. Ì sám fe ze ka zuɔ tul-ri ɓo, ì fád ri ya. ¹⁵ Ì ɗaa suoriya zih̄ nzoɓri ká i ɗo ɓil suoriya, a í rɛ-rɛw zih̄ nzoɓri ká i kaw ɓáy rɛw. ¹⁶ Ì zúɔ zih̄ k̄i ɓáy kere ɓa lie ɓa lew. Ì sii sùo-ri ya, roo le, ì kɔ nzoɓri riw bele ɓa nzoɓ, a í naa nun nzoɓ mb̄iw ya. Ì ɗi sùo-ri ɓa nzoɓ nun nɛmri ya.

¹⁷ Zaɗka nzoɓ ɗaa fe seke zih̄ rì le, ì yìi í ɗaa fe sekeke na zih̄ ni ká fal-ɛ ya, roo le, fe kere ze ì ɗaa ká nun nzoɓri

riw bele. ¹⁸ Zɑdka ɓay ɗo, rɔɔ faa ɓayke ɗo fi luo-rì ɓe, ì ɗaa kpuru í leke ɓayke, a í káw ɗeɓeɓe ka zinj nzoɓri riw bele. ¹⁹ Baarì nzoɓri ká mì kɔ rì ɓa nzoɓ nun-i na, fe sɛkɛ ká nzoɓri ɗaa zinj rì na, ì puo mbɔlke sùo-rì ya, roo ɓe, ì ála faa ha ŋɛɛwuru ze ka ɗaa hɛɛ ɓe ka zinj ri munu ká'a ɓaa ɗo bil mbede ɓe mii:

«Mbɔl fe sɛkɛri ká nzoɓri ɗaa zinj rì na,
ì ála ha mì ɓi kɪ, mi vbíɗa gbaa ndaake.

Bi kɪ ze mì púo mbɔlke ká'a máa tul nzoɓke na ɓáy*.»

²⁰ Rɔɓay, ka yìi a ɓaa mii:

«Zɑdka kɔn sɛ nzoɓ tul ŋgani ɓo ɓe,
mu ha ni fe sɔm ha ni ka sɔ;
a zɑdka kɔn mbii ze sɛ ni ɓe,
mu ha ni mbii ka nzo.

Zɑdka mù ɗaa munu ɓe, ɓe ndaw rɔɔ
bawda sahoɔ a mgbaka ni ɓáy†.»

²¹ Mu ha fe kaaya na ka mba tul-a ya, roo ɓe, mu háw yum ká tul fe kaaya ɓáy faa fe ɗáa kere.

13

Dáa vu mbom ɓo tul nzoɓ rewpuori

¹ Nzoɓ ha ha ɓe, ka ɗaa vu mbom ɓo tul nzoɓ rewpuori, ɓay jì ɓe, rewpuo ha ha kara uru saa luo ŋɛɛwuru. Bari ká i kaw tul puori na, ɓa ɓe kɪ ze ka ɗaa ri kaw tul karingaw mbay. ² Be mini ze, nzoɓ ká tuɗ ri ŋɛɛɗ ɓe, ka nda puu ɓay feri ká ŋɛɛwuru mbi nzi-ɛ ká ɗi na zu. A nzoɓri ká i nda puu ɓayke na, ɓa ɓari kɪ sùo-ri ze i an ɓay ɓo tul-ri. ³ Tusueke ɓe, nzoɓri ká i ɗaa fe kere na, i ti ɗáa hiɛ nzoɓ rewpuori ya, roo ɓe, ɓari ká i ɗaa fe kaaya ze i híɛ ri. Waa, mù hii ɓay haɗa hiɛ nzoɓ rewpuori mgbá mù ya ɓe? Munu zu ɓe, mu ɗaa fe

* 12:19 12.19 Kijja bol kusol ba siɗike 32.35. † 12:20 12.20 Sim ɓayri 25.21-22.

kere, ɓo ha ri p̄isi mù ká ɗi, ⁴ ɓay ʒi ɛ, ʒɛɛwuru ɗaa peɗke zuɔ nduo-ri ɓay haɗa ri sóke mù ha mù ɗaa fe kere. Ze ɓo, zadka mù ɗaa fe kaaya laa ɛ, mu ha ʒi ka mɓa mù, ɓay ʒi ɛ, h̄urusuo ká ʒɛɛwuru ha ri na ɗo ɓay haɗa ri ɗáake fe seke ʒiɗ nzoɓ fe ɗáa kaaya. I ɗaa peɗke na munu ɓay kíeke heɛ ʒɛɛwuru ká tul nzoɓ fe ɗáa kaayari. ⁵ Saɓke mini ze, ndaɗ ɓay ɗáa vu mbom ɓo tul nzoɓ rewpuori. Mu ɗaa munu ɓay ɗúuke heɛ ʒɛɛwuru h̄oy ya, roo ɛ, mu ɗaa ɓáy faa k̄er ɓay ɓo ká ɓil law-a k̄i ndaw ro!

⁶ Saɓke mini ndaw ze, i púoke larimbuo, ɓay ʒi ɛ, ɓari ká i ɓa nzoɓ rewpuori ká i ha r̄i puo larimbuo na, ɓa peɗ ká ʒɛɛwuru k̄i ɗaa zuɔ nduo-ri ɓay haɗa ri ɗaa ɓáy faake. ⁷ Feri riw bele ká ɗo ɓay haɗa r̄i puo nzoɓri na, ì puo ri: ì puo larimbuo ha nzoɓ mbú larimbuori, a í puo tul feri ká i tuu ha r̄i na kara ndaw pi. Nzoɓ ká ɗo nun ʒiɛ ni ɛ, ì ʒiɛ ni; a nzoɓ ká ɗo nun ɗáa mbay ɓo tul-e laa ɛ, ì ɗaa mbay ɓo tul-e.

⁸ Ì ha mbol nzoɓ mb̄iw kara ka ɗo tul-r̄i ya. Roo ɛ, mbol mɓaka ini ʒiɗ k̄i ze ka ɗo tul-r̄i ɓanɗuɔ. Nzoɓ ká hii yu-eri ɛ, ka ɗaa feri riw bele ká *bol kusol hii ɓayke na ɓáy zadɛ. ⁹ Tusuke ɛ, bol kusolri ká mii: mù ti ɗáa nun pie ya, mù ti ika nzoɓ ya, mù ti ri-r̄iɓa ya, mù ti kóko nun fe ya, roɔ ɓáy bol kusol haɗri riw bele na, mb̄u tul-e mb̄iw h̄oy ká ɓil bol kusol ká ɓaa mii: «Mu hí k̄u-ɔ munu ká s̄u-ɔ ɓo k̄i*.» ¹⁰ Nzoɓ ká hii k̄u-ɛ na, ka ti ɗáa fe seke ʒiɗ ni ya. Be ze, hí k̄u-ɔ na ɓa ɗáa feri riw bele ká bol kusol hii ɓayke ɓáy zadɛ nzeɗem. ¹¹ Bil namri ká náa kawri ɗi timbeɗɛ key na, ndaɗ ɓay haɗa náa kóri ɓáy kere ndaw ro! Ba nam túma saa tul nam ro, ɓay ʒi ɛ, nam

* 13:9 13.9 Soro peɗ ɗáa Leviri 19.18; Luk 10.25-37.

ká ḡḡḡḡwuru a yáanake naari ḡḡiḡḡ bele na, tòḡ ḡi munu ḡa nam ká náa mbíkeri law naari na ku mbáa ro.

¹² Suḡ tilo na ḡo ḡi ya ḡay zékre, a ḡa zaḡḡ taḡa laa ro ze ḡo táḡ. Munu zu ḡḡ, náa pónri fe ḡáa kaaya ká ḡil suḡ tilo na riw bele ḡa fal, a náa fáari fe remri ka zúḡ sùo naari, a náa rúkeri ruy ká ḡil zaḡḡ taḡa. ¹³ Náa ḡáari fe ká ḡo ḡáy zaḡḡḡḡ munu ká nzoḡri ḡáake fe ká ḡisie. Náa nzéri ḡáy sùo naari ká tul ḡáa kón fe kaaya ḡáy koy him, ḡáa fe ḡmri ḡáy fe ḡáa saḡoy ndaw, rḡḡ rḡḡ kḡ ḡáy ḡáa sere ndaw pi. ¹⁴ Ì ḡa ḡḡḡḡmbay Zezu *Krisi ze ka re mbay ká tul-rì, a í pónḡ faa ḡa kón naysuo kúḡ rì ha rì ḡaa fe ká law-ḡ hii na mbáa.

14

Ì mgba kḡ ḡáy kere í ḡaa ḡay ḡo tul kḡ ya

¹ Nzoḡ ká mbika law ḡe ḡḡḡḡ ya na, ì mgba ni ḡáy kere taḡ máy ḡay ziḡ ni ká tul kér ḡay ḡeri. ² Nzoḡ ḡaḡḡ ḡḡ kḡ a ḡaa mii, ḡáy faa mbika law ḡeri na, ḡeri maa ḡay suḡa feri riw bele; a nzoḡ kḡ ká ḡḡḡḡ ká ḡil mbika law ya laa ḡḡ, ka saḡ náy saḡ a láa ḡa vaynay kḡ ḡoy. ³ Nzoḡ ká su feri riw bele na, ndaḡḡ ḡay ḡaḡa ni ka ḡm nzoḡ sáḡ náy na ku ya, a nzoḡ ká saḡ náy saḡ laa ḡḡ, ka ḡaa ḡay ḡo tul nzoḡ ká su feri riw bele na ya, ḡay ḡi ḡḡ, ḡe na ḡḡḡḡwuru yaa ni ḡáy kere. ⁴ A ku na waa, mù ḡa ve ndaw rḡḡ ḡay ḡáa ḡay ḡo tul nzoḡ ká ḡa nzoḡ peḡḡ ḡo ya na ḡḡ? Ze, fe ḡáa ḡe ḡo ḡáy zaḡḡḡḡ, mase ḡáy zaḡḡḡḡ ya ḡoy kara, ḡa ḡay ḡaḡ tul-e zu. A ḡḡ, fe ḡáa ḡe na a ḡoko ḡáy zaḡḡḡḡ, ḡay ḡi ḡḡ, ḡḡḡḡmbay ká ḡa ḡaḡ tul-e na, ḡo ḡáy ḡurusuo ká ḡay sókḡ ni ká ḡi.

⁵ Rḡḡay, nzoḡ ḡaḡḡ ḡḡ ker a ḡaa mii, nam ḡaḡḡri ku na ḡo ḡoḡḡ ká nun ḡḡḡḡwuru kal nam ḡawri; a nzoḡ kḡ laa ḡḡ ker a ḡaa mii, namri riw bele na maa ḡa kḡ mbiw ḡoy. Ndaḡḡ ḡay ḡaḡa nzoḡ ḡa ḡa ḡḡ, ka kḡ kér ḡay ḡe

ká ðil law-ε na ka ta-taη. ⁶ Nzob ká kɔ nam hanε ɔo ðoɔf kal nam hawri na, ka ɔaa munu a ɔáake mbay ɔo tul ηγερεmbay. A nzob ká sɔ feri riw bele na, ka ɔaa munu a ɔáake mbay ɔo tul ηγερεmbay ndaw, a ɔáake taambɔl ha ni bay tul fe sɔmri na. A nzob ká sɔ feri riw bele ya na kara, ka ɔaa munu bay ɔáake mbay ɔo tul ηγερεmbay, a ɔáake taambɔl ha ηγερεwuru ndaw pi. ⁷ Tusueke le, nzob mbɔw ká sakra naari key ká kaw ɔáy kumnun ɔáy tul gaη sɔo-ε na, tiya, a nam huɔf naari hɔy kara, ηγερεwuru re mbay ká ɔfi ndaw. ⁸ Ì kɔ, zaɔka náa káwri ɔáy kumnun ɔáy na, náa káwri bay ɔáa peɔf ha ηγερεmbay. A zaɔka náa húri laa le, náa sékeri bay vaa káw ziη ni. Ze náa húri na hu, mase náa káwri ɔáy kumnun hɔy kara, náa ɔári taa ηγερεmbay, ⁹ bay yi le, *Krisi na hu a yi a kaw ɔáy kumnun bay ɔá ηγερεmbay ká tul nzob huɔferi ndaw, nzob káw ɔáy kumnunri ndaw pi. ¹⁰ A ɔo na waa, bay iike rɔɔ mù ɔáake bay ɔo tul yu-ɔ na le? Bay yi ki ndaw rɔɔ mù imke yu-ɔ na le? Ì kɔ, naari riw bele na, náa ɔokori pol ηγερεwuru bay haηa ni ka kuη sal bay ɔo tul naari.

¹¹ Ka ɔaa ɔo ðil mbeɔe ɔe mii:

«Bi ηγερεmbay Nzob Káw ɔáy Kumnun na,
 mù ɔaa ta-taη ha rì mii:
 nzobri riw bele ì húku pol-i,
 nzob haη haη kara a ɔáa ta-taη ɔáy nzi-ε mii,
 ɔi na, mù ɔa ηγερεmbay* .»

¹² Be mini ze, nzob haη haη ká sakra naari key na, a kiηηa fal fe ɔáa ɔeri sɔo-ε ki ha ηγερεwuru.

Mu ɔaa fe ká'a ɔíε mbika law yu-ɔ ya

¹³ Munu zu le, náa pɔηri nzaa nduo ɔáa bay ɔo tul ki na ka gbɔ. A roo le, fe ká ɔo nun haηa rì mbi nzaa-rì ká ɔfi na ze ɔo key: ì ɔaa fe mbɔw ká'a ɔáa ha yu ɔaari te ɔal-ri

* 14:11 14.11 Ezay 45.23.

ká ði, ha ri ðaa feyaa ya. ¹⁴ Bi lɛ, zúɔ zɪŋ ŋɛɛmbay Zezu na ðaa h̄a mì kɔ ða tusuɛ mii, fe s̄um ká ða ðm ká ðay sa-saŋ ðáy tul gaŋ s̄u-ɛ na mbiw tiya. A ze ðo, zadka nzoɔ k̄i ker a ðaa mii, fe s̄um key na ða fe s̄aŋke lɛ, feke na vi ða fe s̄aŋke ðay tul-e ðe k̄i zu. ¹⁵ Bo na, zadka mù ðiɛ ðil law yu-ɔ ðáy faa fe s̄um ðo ká mù s̄u na lɛ, mù ðaa fe ðáy faa law ini mb̄aa ro zu. Yu-ɔ ká *Krisi hu ðay tul-e na, mu ðaa h̄a ni ka zɪŋ ðiɛ ðay tul fe s̄um ðo h̄oy ya! ¹⁶ Fe ká ì kɔ ða fe kere na, ì ðaa h̄a ni ka ða faa haŋa nzoɔri ð̄ake ðay ndaya se tul-rì ya, ¹⁷ ðay ði lɛ, nzoɔri ká ŋɛɛwuru re mbay ká tul-ri na, fe ká Tem Law Pie h̄a ni mgba law-ri na ða ðáa fe ðáy zadɛ ndaw, káw ðɛkɛkɛ ndaw, rɔɔ ðáa suoriya ndaw, ðo ða fe s̄um ðáy fe nzɔkɔ ya. ¹⁸ A nzoɔ ká ðaa peɗ h̄a Krisi ðáy nduo peɗ ká mini key na, ka rii law ŋɛɛwuru ndaw, a nzoɔri h̄oy kara, hii ðayke zɪŋ ni ndaw pi.

¹⁹ Munu zu lɛ, náa nzári faa fe ká'a ðáa h̄a ðɛkɛkɛ ð̄oke sakra naari ndaw, fe ká'a sókɔ naari h̄a náa ŋḡɔŋkeri ká ðil mbika law ða pola pola ndaw pi. ²⁰ Mu ðiɛ peɗ ŋɛɛwuru ðáy faa fe ká mù s̄u h̄oy ya. Ba tusuɛ k̄i, fe s̄umri riw bele na maa s̄uŋa, roo lɛ, s̄uŋa fe h̄aŋɛ ká'a ðáa h̄a nzoɔ h̄awri ðáake feyaa na ðo ða fe ká ndaya. ²¹ P̄ɔŋ s̄uŋa náy ndaw, nzɔkɔ him ndaw, rɔɔ ðáy ferri riw bele na, ndaɗ mba ðáa h̄a yu-ɔ l̄eke ðo ðil feyaa na. ²² Fe ká mù kɔ ká ðil w̄ara law-a ða fe kere ðáy faa mbika law na, mu kóro ðo ðil law-a ká sakra ðo ðáy ŋɛɛwuru. Nzoɔ ká ðaa fe ká law-ɛ ruu ni ká ði ya na, suoriya ða taa ðe. ²³ A roo lɛ, nzoɔ ká law-ɛ ruu ni ðay tul fe s̄um, rɔɔ a mbi feke a s̄u lɛ, ðay ðo tul-e, ðay ði lɛ, ka ðaa ðáy faa k̄er ðay kere ká uru saa ðil w̄ara law-ɛ na ya. Ferri riw bele ká nzoɔ ðaa ðáy k̄er ðay ká uru saa ðil w̄ara law-ɛ ká ruu ni ká ði na, ða feyaa.

15

Ì mgba kị báy kere munu ká Kriſi ɔ́aa zinj rì

¹ Naari ká náa ngóŋri ká ɔ́il mbika law ro na, ɔ́a peɔ́ naari ká ɔ́ay sókɔ nzoɔbri ká i ngɔŋ ká ɔ́il mbika law ɔ́ari ya ɔ́áy na, ɔ́o náa nzáari fe ká rii law naari hoɔ ya. ² Nɔ́aɔ́ ɔ́ay haŋa nzoɔb haɔ haɔ ká sakra naari key na, ka nzaa fe ká'a ndáɔ́ yu-ε, a so ni ká ɔ́i ha ni ngóŋke ká ɔ́il mbika law ɔ́e ɔ́a pola pola. ³ Ì kɔ, *Kriſi kị sùo-ε kara nzaa faa fe ká rii law-ε hoɔ ya, roo le, seke fe tiɔ tul-e munu ká nzoɔb mbijw ɔ́aa ɔ́ayke ɔ́o ɔ́il mbeɔ́e ŋgeɛwuru mii: «Tíiri ká nzoɔbri tíiri mù ɔ́o ŋgeɛwuru na, yi a zuɔ tul-i*.» ⁴ Ze feri riw bele ká i ɔ́aa ɔ́ayke ɔ́o ɔ́il mbeɔ́e ŋgeɛwuru pola na, i ɔ́aa ɔ́o ɔ́ay féreke naari fe, ɔ́ay haŋa ɔ́o, ɔ́áy faa íki law ndaw, ɔ́áa wára ɔ́o ɔ́il law ndaw ká náa yaari ɔ́ayke na, náa ɔ́áakeri law naari nzokɔ́o ka te tul fe ká ŋgeɛwuru waa ɔ́ayke ɔ́ay tul naari na. ⁵ Nɔ́aɔ́ ɔ́ay haŋa ŋgeɛwuru ká ɔ́a nzoɔb ɔ́áa wára ɔ́o ɔ́il law nzoɔb ndaw, a ha sùu law ha nzoɔb ndaw na, ka ɔ́aa ha kér ɔ́ay ɔ́aari ka maa kị, ha rì káwke ɔ́áy kere zinj kị ɔ́a lie ɔ́a lew munu ká Zezu Kriſi hii ɔ́ayke na. ⁶ Be mini ze, ɔ́aari riw bele na, ì pisi ɔ́e ká'a ɔ́a Bǎa ŋgeɛmbay naari Zezu Kriſi ɔ́áy law máa kị ndaw, kusol máa kị ndaw pi.

⁷ Munu zu le, ì mgba kị ɔ́áy kere munu ká Kriſi mgba rì ɔ́áy kere ha ni ɔ́a fe riŋ ɔ́ika ŋgeɛwuru. ⁸ Mì ɔ́aa ha rì ɔ́a tusue: Kriſi na vi ɔ́a nzoɔb peɔ́ Ziɔ́ri ɔ́ay ɔ́áake fe ká ŋgeɛwuru waa zinj bulu ɔ́ari na ha ni ka ɔ́ ɔ́áy zaɔ́e ɔ́ay kíeke mii, ŋgeɛwuru na ɔ́o tul ɔ́ay ɔ́e. ⁹ Rɔ́ɔ́ay, ka vi ɔ́ay haŋa nzoɔbri ká i ɔ́a Ziɔ́ ya na, i pisi ŋgeɛwuru ɔ́ay tul law kere ɔ́e, munu ká i ɔ́aa ɔ́ayke ɔ́o ɔ́il mbeɔ́e ŋgeɛwuru mii:

«Bi na, mì pisi mù ká saw nzoɔbri ká i ɔ́a Ziɔ́ ya,

* 15:3 15.3 Simri 69.10.

mì dika sim mí gólke riŋ mbay bo†!»

¹⁰ Ròbay, i baa dfo bil mbede be mii:

«Baarì saw nzobri ká ì ba Ziḡ ya na,

ì dāa suoriya ziŋ nzobri ká ŋgerewuru nan ri dfo
bod̄ ba taa be‡.»

¹¹ I dāa dfo bil mbede na ròbay mii:

«Baarì saw nzobri riw bele ká ì ba Ziḡ ya na,

ì pisi ŋgerembay!

Ndad̄ bay haŋa saw nzobri riw bele,

di sim í dāake riŋ dika bo tul-eḡ!»

¹² Ezay nzob̄ yaŋa bay saa nzaa ŋgerewuru baa ndaw
mii:

«Vu bulu David* mbjw munu a vika.

Be na, a réke mbay ká tul saw nzobri ká i ba Ziḡ ya;

le i dāa law-ri te tul-e nzokdfo†.»

¹³ Be ze, ndad̄ bay haŋa ŋgerewuru ká ba nzob̄ haŋa
law nzob̄ te tul-e nzokdfo na, ka ha suoriya ka mbaa bil
law-rì gbay gbay, a ha d̄ek̄ek̄e be ka sácf̄ ziŋ rì ndaw báy
faa mbika law baarì, bay haŋa rì ba nzob̄ dāa law te tul-e
nzokdfo báy faa hurusuo Tem Law Pie.

Pol ɔɔ bie ped̄ be ká Azi, a waa bay varu ki

¹⁴ Yu-iri, bi k̄i sùo-i kara mì kɔ mii: baarì na law kere
mbaa bil law-rì gbay gbay, í kɔ saw feri riw bele ndaw, a
í maa bay haŋa k̄i nzaa boko ndaw pi. ¹⁵ Ze munu hɔy
kara, zad̄ han̄e ká bil mbede ni ká mì dāa ha rì key na,
mì s̄uu law-i mí tokro tem law-rì ká tul feri ká ì kɔ pola na.
Mì dāa munu bay tul law kere ká ŋgerewuru dāa ziŋ mì,
¹⁶ a náa mì dfo bod̄ ba koy ped̄ Zezu *Krisi bay tul saw

† 15:9 15.9 Simri 18.50. ‡ 15:10 15.10 Kij̄na bol kusol ba siḡike 32.43;
Ezay 66.10. § 15:11 15.11 Simri 117.1. * 15:12 15.12 Báy nzaa
ger̄ek̄ na, i dāa ba «vu bulu Izay,» roo le, Izay (Zese) na
ba b̄aa David̄. † 15:12 15.12 Ezay 11.10. Ká zad̄ ni key na, Ezay
baa bay ká se tul Krisi.

nzobri ká i ba Ziḅ ya. A ḅi le, mì mbi sùo-i mí d́áake peḑ, a mí káake káa ʼBay Kere ʼŊgerewuru ʼbay haṅa ḅo, nzobri ká i ba Ziḅ ya na, i víke ʼba nzobri ká i rii law ʼŊgerewuru, munu ʼba *fe poy ká rii law-ε, í ʼba nzob ká *taṅ kaḑ kaḑ ʼbáy faa Tem Law Pie.

¹⁷ Be mini ze, ʼbáy faa zúo ziṅ Zezu Krisi na, mì maa ndáka giri sùo-i ká tul peḑ ʼŊgerewuru ká mì d́aa na. ¹⁸ Tusueke le, zadka mì uru mí ʼbaa ʼbay feri ku na, ʼba ḅi ze mì d́aa ʼbáy h́urusuo-i ya, roo le, ʼba Krisi ze d́aa fekeri ʼbáy faa ḅi, ʼbay haṅa nzobri ká i ba Ziḅ ya na, i d́áake vu mbom ḅo tul ʼŊgerewuru. Ka d́aa ʼbáy faa ʼbay ḅiri ndaw, peḑ d́aa ḅiri ndaw, ¹⁹ ʼbáy h́urusuo Tem Law Pie ká tina sùo-ε ʼbáy faa fe d́aa saṅri ndaw, ʼbáy feri ká mba kóko ndaw pi. Be mini ze, mì ka-káa ʼBay Kere ká se tul Krisi na mí séke ʼbáy zadri riw bele, tii saṅke saa Zuruzalem kpuru tji kuḑu zad ká Iliri. ²⁰ Roo le, mì mbi sùo-i mí ka-káa ʼBay Kere Krisi ká zadri ká nzobri laa ká d́i ya ʼbáy kḷi h́oy. Mì d́aa munu ʼbay káy fal peḑ ká nzob kḷi d́aa ro na ya. ²¹ Mì hii ʼbay haṅa ni ka d́o munu ká i d́aa d́o ḅil mbede ʼŊgerewuru mii:

«Bari ká nzob ka-káa ʼbay ʼbe ha ri ya ʼbáy na, i kóko ni;
a ʼbari ká i laa soro ʼbay ʼbe ya ʼbáy na, ì láa káa ʼbay ʼbe‡.»

²² Be ze, ʼba fe ká hiyeṅ faa ʼbaṅguo ḅa mì séke luo-rì ya.

²³ Roo le, timbede key na, mì ɔɔ ḅie peḑ ḅi ká ḅil kuḑu zadri key na ro. Munu ká ʼba d́ye lew h́oy mì d́aa kon séke ʼbay v́a kóko rì na, ²⁴ mì hii ʼbay séke tji tul-rì ʼbáy nam ká mì kálke ʼba Espay. Tusueke le, kál ḅi ʼba lew na, mì ker ʼbay v́a kóko rì ha rì so mì ʼbáy faa varu ḅi na. Mì naaṅa tul-rì nam maa fe ḅa sáy kóko rì na, ka nda siri ndij ndaw rɔɔ mí kál ʼbáy. ²⁵ Timbede key le, mì se ʼba

‡ 15:21 15.21 Ezay 52.15.

Zuruzalɛm ɓay tul peɗ nzoɓ mbika lawri ká i kaw ɗi na, ²⁶ ɓay ji ɛ, nzoɓ mbika lawri ká kuɗu zaɗ ká Maseduwɔn ɓáy Akayi na, i mbi nzaa-ri ɓay mbú fe ɓay sókɔke nzoɓ kukuri ká i ɗo sakra nzoɓ mbika lawri ká Zuruzalɛm na. ²⁷ Bari na, i uru ɓáy law hiiya ɓari kɪ ɓay mbú fe; a ze munu hɔy kara, ɓa peɗ ká ɗo tul-ri ɓay haɗa ri ɗaa, ɓay ji ɛ, ɓari ká i ɓa Ziɓ ya na, Ziɓri ká i ɓa nzoɓ mbika lawri ká Zuruzalɛm na, i sɔ ri ɓáy faa káa Bay Kere ha ri zɪŋke fe sámi ŋɛɛwɔru zɪŋ ri mbɪw hɔy. Munu zu ɛ, ɓari ká i ɓa Ziɓ ya na hɔy kara, i sókɔ Ziɓri na ɓáy feziɗa ɓari. ²⁸ Be ze, zaɗka m̀ òrɔ ɓie peɗ key, a mí vǎa ɗaa fe mbú na zuo nduo nzoɓkeri ɛ, m̀ kál ɓáy faa tul-r̀i ndaw rɔɔ mí se Espay na ɓáy. ²⁹ Ze, m̀ kɔ ndaw, zaɗka m̀ tɪi tul-r̀i ɛ, m̀ tɪi ɓáy bawda fe sámi Krisi.

³⁰ Ze yu-iri, fe ká m̀ ɓo r̀i ká ɗi ɓáy riŋ ŋɛɛmbay naari Zezu Krisi ndaw, ɓáy law ini ká Tem Law Pie ha naari ndaw na ze ɗo key: ì ɗaa nzaa ɓay kere ɓay tul-i ká pol ŋɛɛwɔru, í rúke ruy zɪŋ m̀. ³¹ ì ɗaa nzaa ɓay kere ɓay haɗa m̀ tɪi ká ɓil nduo nzoɓ law ŋɔŋɔri ká Zude na, ɓay haɗa ɓo, fe mbúri ká m̀ séke ɓa Zuruzalɛm na, nzoɓ mbika lawri ká ɗi i yaa ɓáy suoriya. ³² Be ndaw rɔɔ, zaɗka ŋɛɛwɔru hii ɛ, m̀ tɪi tul-r̀i ɓáy bawda suoriya, a mí yaa ɔmi ká sakra ɓaari. ³³ Ndad ɓay haɗa ŋɛɛwɔru nzoɓ haɗa ɗɛkɛkɛ ha nzoɓ na, ka sáɗ zɪŋ r̀i riw bele. Amɛm! Ndad ɓay haɗa ni ka ɗo munu na kɪ.

16

Pol hii soko ha nzoɓ mbika lawri ká Ròm

¹ Yu-iri, tinam naari Febe ká ɓa nzoɓ peɗ ŋɛɛwɔru ká sakra nzoɓ mbika lawri ká i mbu tul kɪ ká Sankere na, ka se ɓa luo-r̀i vǎw. ² Zaɗka'a se ɛ, m̀ koɗ r̀i ɓay haɗa r̀i mgba ni ɓáy kere ɓáy riŋ ŋɛɛmbay naari Zezu *Krisi

faa mbijw munu ká ðaari nzoð ɲɛɛwɔruri i dfaake zinj kɪ na. ɪ sɔ ni ká tul feri riw bele ká'a se síeke ká luo-ri, ðay ji le, ðe kɪ sùo-ɛ na, ka sɔ nzoðri ɲgi-ɲgi ndaw, a ði hɔy kara ka sɔ m̀ ndaw pi.

³ ɪ hii soko ha Prisol ðáy waa ðe Akilas ká i ða baw ped ði ká ðil ped Zezu Krisi. ⁴ Bari na, i nzuu sím ðari do guma ndaw rɔɔ í yáake m̀. Ba ði huoi hɔy ze m̀ ỳi ðáy taambɔl ha ri ya, roo le, ða nzoð mbika lawri ká i mbu tul kɪ ðáy zadri boð boð riw bele ká i ða saw Zið ya na kara, i dfaa munu ndaw. ⁵ ɪ hii soko ha nzoð mbika lawri ká i mbu tul kɪ ká luo-ri na. ɪ hii soko ha Epayneð ká m̀ hii ni ðamba na ndaw. Be na, ka ða titire nzoð ká'a mbi law-ɛ ha Krisi ká kuðu zad ká Azi. ⁶ ɪ hii soko ha Mari ká dfaa ped ðamba ðay tul-ri na. ⁷ Andoronikus ðáy Zunias ká i ða nzoð ini ði ká ðuru kɪri ðuru naa hul sal mbijw na, ɪ hii soko ha ri. Bari na, i ða *nzoð ndáy nzaapedri ká nzoðri dfaa mbay ðo tul-ri, a í mbi law-ri ha Krisi pola ha m̀.

⁸ ɪ hii soko ha Ampiliyatus, ðe ká m̀ kɔ ni ða nzoð nuni ðáy faa law ini ɲɛɛembay. ⁹ ɪ hii soko ha Urbɛ, ðe ká'a ða baw ped naari ká ðil ped Krisi, rɔɔ Estakis ká m̀ hii ni ðamba na. ¹⁰ ɪ hii soko ha Apeles; ká ðil kókɔ sɛkɛ fe hɔy kara ka mgba mbika law-ɛ ɲɔ-ɲɔɲ ká tul Krisi na. ɪ hii soko ha nzoð ðil hul Arisitobulri ndaw. ¹¹ ɪ hii soko ha nzoð ini ði Eroðion. ɪ hii soko ha nzoð ðil hul Narsiseri ká i dfaa law-ri ðo tul ɲɛɛembay naari. ¹² ɪ hii soko ha Tirifɛn ðáy Tirifoz, ðari ká i dfaa sùo-ri taa tom ká ðil ped ɲɛɛembay, rɔɔ tinã Persid, ðe ká'a dfaa ped ðamba ha ɲɛɛembay ndaw na. ¹³ ɪ hii soko ha Rufusi ká dfaa ped ndað ðamba ha Krisi, rɔɔ í hii soko ha mi-ɛ ká do munu ða máa ndaw na. ¹⁴ ɪ hii soko ha Asinkrið ndaw, Felegon ndaw, Ermɛs ndaw, Patorobas ndaw, Ermɛs ndaw,

rɔɔ ɔ́áy yu-iri riw bele ká i ɔ́o ziŋ ri na ndáw pi. ¹⁵ Ì hii soko ha Filolok ɔ́áy Zuli, Nere ɔ́áy tini-ε ndáw, rɔɔ í hii soko ha Olimpás ɔ́áy nzoɓ taa ŋgerɛwɔruri riw bele ká i ɔ́o ziŋ ri na. ¹⁶ Ì mgba kɪ girik girik í úl suku kɪ, í h̄iike soko lik lik ha kɪ ɓa lie ɓa lew. Nzoɓ mbika lawri riw bele ká i mbu tul kɪ í kaw zaɗ ni key na, i hii soko ha rì.

Ɔɔ ɓie nzaa ɓoko Pol

¹⁷ Yu-iri, mì ɓo rì bay haŋa rì nze ɔ́áy sùo-rì bay tul nzoɓri ká i ɔ́aa ha téke ɓil kɪ ɔ́o na. Nzoɓkeri ku na i ɔ́aa ha nzoɓri wuru faa kere ɔ́áy faa fe fere ɓari ká ɔ́o ɓoɗ ɔ́áy Bay ŋgerɛwuru ká ì yaa pola na. ɓari na, ì mgbáŋra ri ya, ¹⁸ bay ʒi le, kɪri nzoɓri ká mini key na, i nzaa ɓil-ri kɪ hɔy ɓo, i ɔ́aa peɗ ha ŋgerɛmbay naari *Krisi ya. ɓáy faa nzaa ráa bay ɓari ndáw, ɔ́áy bay ká tɪ rɛm rɛm ká nzaa-ri ndáw na, i úlake nzoɓri ká nun-ri nze ya. ¹⁹ Baarì laa le, vu mbom ká ì ɔ́aa ɓo tul ŋgerɛmbay na, nzoɓri riw bele kɔ-kɔ. ɓe ze, mì ɔ́aaake suoriya bay tul-rì, a mí hii bay haŋa rì ɓa nzoɓ nun nzeɓri ká se tul fe ɔ́aa kere, a í ɔ́o ɓa nzoɓri ká *taŋ kaɗ kaɗ se tul fe kaaya. ²⁰ ŋgerɛwuru ká ɓa nzoɓ haŋa ɔ́ekɛkɛ ha nzoɓ na, waka ya hɔy le, ka'a ɓíε hurusuo *Satan ha rì rɛŋ ni ɔ́áy ɓal-rì. Ndaɗ bay haŋa law huoke ŋgerɛmbay naari Zezu Krisi ka sáɗ ziŋ rì!

²¹ Timote ká ɓa ɓaw peɗ ɓi na, ka hii soko ha rì, rɔɔ nzoɓ ini ɓiri ká ɓa Lusiyus ɔ́áy Zasɔn rɔɔ Sosipater hɔy kara, i hii soko ha rì ndáw pi. ²² A ɓi Tertus ká Pol ha mì vbie mbeɗe key kara, mì hii soko ha rì ɔ́áy riŋ ŋgerɛmbay ká mbu naari mbɪw hɔy na. ²³ Gayus ká yaa mì naa hul ɓe na, ka hii soko ha rì ndáw. Ká puo ɓe ze nzoɓ mbika lawri mbu kɪ ká ɔ́i. Erasi, ɓe ká'a ɓa nzoɓ kóɔɔ lari ká ɓil ŋgerɛpuo key na, ka hii soko ha rì ndáw, yu naari Kartus kara hii soko ha rì ndáw pi. ²⁴ [Ndaɗ bay haŋa law kere

Ŋɔɛɛmbay naari Zezu Krisi ka sáɗ zinj rì riw bele. Nɗaɗ ɗay haɗa ni ka ɗo munu na k̄i.]

Rij ɗika ɗa taa Ŋɔɛɛwuru k̄i mbijw hɔy

²⁵ Náa ɗáari rij ɗika ɗo tul Ŋɔɛɛwuru! ʼBe na, ka maa ɗay haɗa hurusuo ha rì ɗóke tul mbika law ɗaarì, munu ká ɗayke ɗo ɗil káa ʼBay Kere ká mì kaa na. ʼBa káa ʼBay Kere ká se tul Zezu *Krisi, a kiɛ naari fe ká Ŋɔɛɛwuru ɗaa ɗo zaɗ muni ɗa ɗíɛ lew hɔy*.

²⁶ A roo ɛ, timbɛɗɛ ka tina feke ɗo zaɗ hie gbay gbay ɗáy faa ɗay ká *nzob̄ yaɗa ɗayri saa nzaa Ŋɔɛɛwuru ɗaa ɗo ɗil mbeɗe na, maa ɗáy bol nzaa Ŋɔɛɛwuru Nzob̄ Káw ʼBaɗguɔ, ɗay haɗa saw nzoɗri riw bele tũuke ni ɗo, í ɗáake law-ri ɗo tul-e a í ɗáake vu mbom ɗo tul-e ndaw.

²⁷ Ŋɔɛɛwuru huo-ɛ ká ɗa nzob̄ nun nzɛm na, rij ɗika ɗa taa ɗe mbiimbam ɗáy mbiimbam ɗaɗguɔ ɗáy faa Zezu Krisi. Amɛm! Nɗaɗ ɗay haɗa ni ka ɗo munu na k̄i†.

* ^{16:25} ^{16:25} Fe ká Ŋɔɛɛwuru ɗaa ɗo zaɗ muni ɗa ɗíɛ lew na, ɗa haɗa Ziɓri ɗáy nzoɗri ká i ɗa Ziɓ ya na i zúɔ zinj k̄i í vi ɗa nzob̄ ká mbijw ɗáy faa ɗáa law ɗo tul Zezu Krisi.
† ^{16:27} ^{16:27} Rɔm 16.25-27 key na, táw mbeɗe hanɛri i ɗaa ɗo zaɗri ɗoɗ ɗoɗ: fal 16.24, mase fal 14.23, mase fal 15.33.

Mbede sáka kuni fie
New Testament in Kuo

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kuo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 28 May 2022

1bae8b8b-6141-55e9-b352-adf7a01da5f4